

Suomalaiset mieskuorot ja merkkilaulut

henkilökohtainen tutkielma

Jaakko Kivinen

Espoo 2021

Suomalaiset mieskuorot ja merkkilaulut

Luku 1. Johdanto	3
Luku 2. Suomalaiset mieskuorot	4
Sulasol	4
Mieskuorojen alkuvaiheet	4
Suomen Mieskuoroliitto	5
Kuorolaulun kehitykseen vaikuttavia ulkoisia tekijöitä	10
Kuoron toimintaan vaikuttavat sisäiset tekijät	13
Luku 3. Minun kuoroni	15
RUK99-kuoro	15
Polyteknikkojen Kuoro (PK)	15
Mieskuoro Laulun Ystävät (LY)	16
Amici Cantus (AC)	17
Laulu-Miehet (LM)	18
PartABoys	19
Urisevat Ukot (UU)	20
Kuoronjohtajat	21
Joitakin kuolleina syntyneitä ajatuksia	22
Luku 4. Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmä	24
Laulajamerkkien rooli mieskuorossa	24
Kuorojen merkkisuoritukset	25
Mestarimerkkisuoritusten analyysi	26
Mieskuoroliiton perusmerkkilaulut	28
Muita merkkilaulujärjestelmiä	32
Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmän haasteista	33
Ajatuksia merkkilaulujärjestelmän kehittämisestä	34
Liitteet	35
Liite 1. Mieskuoroliiton 144 jäsenkuoroa vuonna 1995	35
Liite 2. 104 Mieskuoroa vuonna 2020	36
Liite 3. Vuosina 1996-2020 poistuneet 72 kuoroa	38
Liite 4. Vuosina 1996-2020 liittyneet 18 kuoroa	39
Liite 5. 19 Sotaveteraanikuoroa vuonna 1990	39
Liite 6. Seniorikuorotapahtuman 19 kuoroa vuonna 2002	39
Liite 7. Merkkisuoritusten 50 parasta mieskuoroa	40
Liite 8. Merkkisuoritukset vuosina 2013-2019	41
Liite 9. Perusmerkkilaulut v. 1948	42
Liite 10. Perusmerkkilaulut v. 2004	43
Liite 11. Mieskuoroliiton laulajamerkkien suoritusohjeet	44
Lähdeluettelo	45
Takakansi	46

1. Johdanto

Olen vanha mieskuoron rivilaulaja, ikuinen tutkija ja entinen "tilastonikkari". Viimevuonna muistelin menneitä aikoja ja kvartettilauluharrastuksiani. Aloin miettiä suomalaisia mieskuoroja ja merkkilaulujen roolia mieskuorojen toiminnassa. Tutkin miten merkkilaulut ovat uusiutuneet ja miten merkkilaulujen suoritusmäärät ovat kehittyneet vuosien kuluessa. Sitten syntyi paine selvittää, minkälaisia mieskuoroja Suomen Mieskuoroliiton jäsenenä on. Mistä on tultu, missä ollaan ja minne mennään. Näissä selvittelyissä minulle antoi ystävällisesti tietoja liiton toiminnanjohtaja Aino Herranen. Erittäin arvokasta tietoa löysin Reijo Pajamon: "Laulun tenhoisa taika", sekä Olli Junkkarin: "Mieskuorolaulun Luvattu Maa" kirjoista. Laulumerkkejä suorittaneiden laulajien motiiveja valaisee hyvin Sanna-Mari Holman Pro gradu -tutkielma: "Merkkillisiä Miehiä". Haluan kiittää myös Suomen Mieskuoroliiton kunniapuheenjohtaja Pekka Hapuoja tutkimusluonnoksen kommentoinnista sekä kaikkia muita henkilöitä, joilta olen saanut pyytämiäni tietoja.

Aloitin työn vastoin kaikkia hyviä tutkimustyön periaatteita. Ilman selvää tavoitetta, tarkoitusta ja kohderyhmää. Aikatauluksi ajattelin tammikuuta, mutta projekti on vähän laajentunut ja venynyt. Vähitellen syntyi myös ajatuksia siitä, mitä tämä tutkielma minun itseni lisäksi voisi kiinnostaa. Aika näyttää. Voihan olla, että paljon turhaa työtä menee hukkaan, mutta onko sillä väliä eläkeläiselle. Minun ei tarvitse enää miettiä työn tuottavuutta, vaan saan tehdä mitä huvittaa.

Luku 2. "Suomalaiset mieskuorot" on tutkielma. Se sisältää luetteloita ja numerotietoja. Olen luokitellut kuoroja niiden luonteen, elinkaaren ja lukumäärien perusteella. Olen pyrkinyt havainnollistamaan asioita ja tekemään niistä joitakin johtopäätöksiä. Kirjallisista lähteistä ja netistä olen poiminut tietoja kuoroista ja täydentänyt niitä henkilökohtaisilla uteluilla ja omilla kokemuksilla erilaisista konserteista. Symbolisesti kuoroja voi pitää mielenkiintoisina eläinlajeina. Jotkut haluavat lentää korkealle, kun monet taas nauttivat rauhallisesta menosta maanpinnalla. Jotkut haluavat tunkeutua syvälle ja tehdä jotain sellaista, jolla on merkitys. Toiset taas arvostavat enemmän elämyksiä tässä hetkessä. Luonnostaan kaikki haluavat turvata lajinsa jatkuvuuden, pysyä hengissä ja elää pitkään.

Luku 3. "Minun kuoroni", katsoo sisältä päin seitsemää erilaista kuoroa, eri aikakausina kuudenkymmenen vuoden ajalta. Minulle kuorolaulu on suoritusta, mutta myös tunnetta, elämää ja yhteisöä. Olen analysoinut kuorojen, ominaispiirteitä, kehitystä ja itsetuntoa. Tätä joukkoa olen pyrkinyt visualisoimaan myös kuvien avulla. Kuorot eroavat paljon toisistaan ajankohdan, paikan ja ominaisluonteensa puolesta. Kaikki ovat kuitenkin minun kuorojani ja on ollut antoisaa elää ja laulaa näiden kuorojen mukana.

Luku 4. "Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmä" on toinen tutkielma. Merkkilaulujärjestelmällä on ollut keskeinen rooli Mieskuoroliiton toiminnassa. Tutkielmaani keräsin tietoja merkkilauluista ja eri kuorojen merkkilaulusuorituksista. Luokittelin lauluja erilaisiin ryhmiin ja analysoin perusmerkkilaulujen kehitystä 70 vuoden aikana. Mestari-merkkien osalta selvitin eri kuorojen suoritusmääriä alusta alkaen. Vertailun vuoksi tarkastelin kahta toisenlaista merkkilaulujärjestelmää, niiden sisältöä ja tavoitteita. Loppuun keräsin ajatuksiani Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmän haasteista ja pyrin konkretisoimaan niiden mahdollista toteutusta.

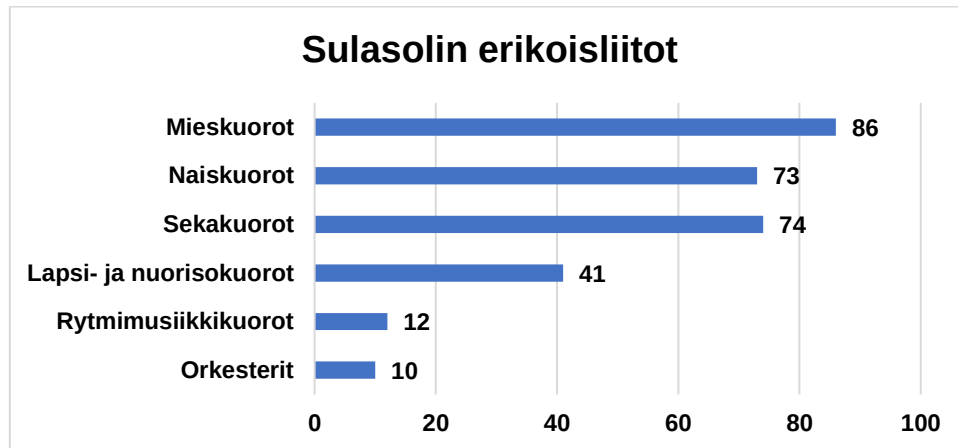
Liitteenä on yksityiskohtaisia luetteloita kuoroista ja lauluista sekä suoritusohjeista niistä kiinnostuneille.

Tekstin yhteyteen olen lisännyt joitakin viitteitä tietolähteistä. Lähdeluettelossa on luettelo kirjallisista lähteistä, joita olen tutkielmassani käyttänyt ja Jyväskylän Yliopiston luettelo kiinnostavista kuorokirjoista (kirjasto.jyu.fi).

2. Suomalaiset mieskuorot

Sulasol

Suomen mieskuoroliitto kuuluu Suomen laulajain ja soittajain liittoon. Suomen Mieskuoroliitto on jäsenmäärältään suurin Sulasolin erikoisliitoista. Nais- tai sekakuoroja en tässä tarkastele.

Kuva 1. Sulasolin erikoisliitot

Lapsi- ja nuorisokuorot. Lastenlasteni kuorolaulun kautta tunnen 5 eri nuorisokuoroa ja olen käynyt kuorojen monissa konserteissa ja musikaaleissa. Nämä kaikki kuorot olivat sekakuoroja. Tämän päivän nuorison esiintyminen on monipuolista, visuaalista, taitavaa ja puhdasta.

Rytmissen kuoromusiikin liitto ry:n, (entinen viihdekuoroliitto ry) kotisivujen perusteella liittoon kuuluu 13 kuoroa. Nuoria laulajia. Lähinnä nais- tai sekakuoroja, ei yhtään mieskuoroa.

”**Musta Lammas-kuoro** on vuonna 2015 perustettu kahdenkymmenenneljän ammattimuusikon muodostama ilmaisuvoimainen kuoro. Jokaisella laulajalla oli oma mikrofoni ja kuoro groovaa ja soi tiukasti yhteen bändin tavoin. Mikityksen avulla bassosektio pystyy ottamaan myös instrumentaalibasson roolin. Kuoro on erikoistunut niin sanottuun rytmimusiikkiin, johon luetaan muun muassa pop, jazz, rock, blues ja funk.” (mustalammaskuoro.fi/). Kävin kuoron konsertissa. Oli mukava ja mielenkiintoinen tuttavuus.

Mieskuorojen alkuvaiheet

Mieskuorolaulu Suomessa alkoi ylioppilaiden kvartettilaulusta, joka kasvoi vähitellen kuorolauluharrastukseksi. Maamme vanhin mieskuoro Akademiska Sångföreningen perustettiin vuonna 1838 ja Ylioppilaskunnan Laulajat vuonna 1883. Siitä alkoi suomalaisten mieskuorojen kehitys. Reijo Pajamo on kirjassaan ansiokkaasti kuvannut Suomen kuorolaulun kehityspolkua.

- Keskiajan kirkkolaulusta koululaulun kulta-aikaan
- Kuorolaulu rantautuu yliopistoon; Fredrik Paciuksen aika
- Kuorolaulusta tulee koko kansan harrastus; E. A. Hagforsin aika
- Kuorolaulu ja kansallisen heräämisen nousukausi; P. J. Hannikaisen aika
- Kuorolaulu lauletaan maailmankartalle; Heikki Klemetin aika
- Kuorolaulu maanpuolustushengen nostattajana; Martti Turusen aika
- Kohti kamarikuorojen aikakautta; Harald Andersenin aika
- Kuorolaulun uudet muodot ja haasteet; Matti Hyökin aika
- Kuorolaulu maakunnissa
- Kuorolaulun nykytila

Kuva 2. Matti Hyökki aikansa alussa

Ennen Suomen itsenäisyyttä perustetut 13 suomalaista mieskuoroa

Ylioppilaskunnan Laulajat	1883	Helsinki
Viipurin Lauluveikot	1897	Viipuri
Mieskuoro Sirkat	1899	Jyväskylä
Polyteknikkojen Kuoro	1900	Helsinki
Teuvan Mieskuoro	1902	Teuva
Lahden Mieskuoro	1904	Lahti
Kouvola Mieskuoro	1907	Kouvola
Pohjan Laulu	1908	Oulu
Mieskuoro Laulajat	1909	Tampere
Joensuun Mieslaulajat	1911	Joensuu
Laulu-Miehet	1914	Helsinki
Mieskuoro Laulun Ystävät	1914	Turku
Mestari-Laulajat	1915	Helsinki

Minulla on ollut ilo laulaa kolmessa näistä perinteikkäistä kuoroista yhteensä yli 50 vuotta. Polyteknikkojen kuoro 3 vuotta, Mieskuoro Laulun Ystävät 15 vuotta ja Laulu-Miehet 33 vuotta.

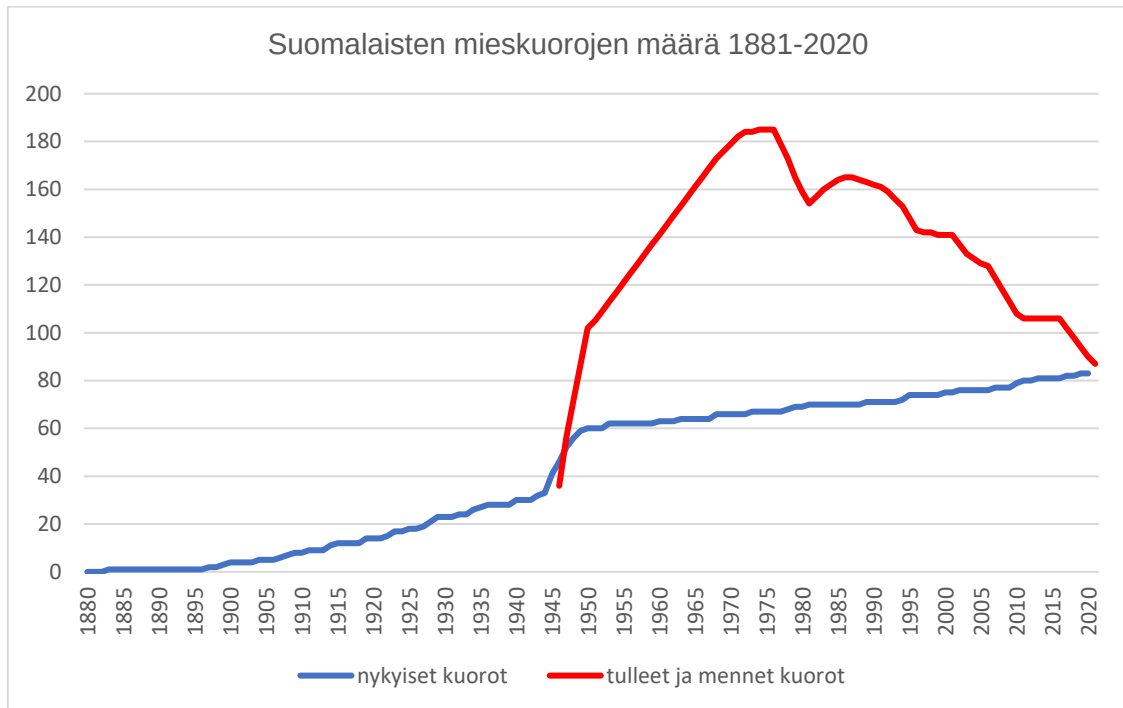
Suomen Mieskuoroliitto

Vuonna 1913 maahamme perustettiin kaksikielinen Suomen Mieskuoroliitto (Finlands Kvartettsångarförbund), jonka tarkoituksena oli koota yhteen maassamme toimivat mieskuorot ja kvartetit. Suomenkielisten mieskuorojen valtakunnallisena organisaationa toimiva Suomen Mieskuoroliitto ry. on perustettu vuonna 1945. Nykyään Liitto toimii maamme mieskuoroyhdistysten yhdyssiteenä ja tekee työtä mieskuorolaulun edistämiseksi maassamme. Se toimii yhdyssiteenä, neuvoa, kouluttaa, järjestää tapahtumia ja julkaisee mieskuoromusiikkia. Mieskuoroilla on Suomessa merkittävä rooli yhteiskunnan ja maamme kulttuurin kehityksessä.

"Mieskuorot lokeroidaan helposti yhteen ja samaan muottiin, vaikka tänä päivänä suomalaisten mieskuorojen tarjonta ja toimintamuodot vaihtelevat suuresti. Suomalaisista mieskuoroista löytyy kuitenkin ääripäitä niin vakavasta ja viihteellisestä musiikista kuin nuorten ja varttuneempien herrojen kuoroista. Myös suomalaisten mieskuorojen koko vaihtelee suurista lähes sadan laulajan suurkuoroista pienempiin kokoonpanoihin, jopa lauluyhtyeisiin, ja maantieteellisesti mieskuoroja puolestaan on kattavasti ympäri Suomen, Porvoosta vähintäänkin Sodankylään saakka. Lukumääräisestikin mieskuoroja Suomessa toimii hyvin suuren kirjava

joukko: pelkästään Suomen Mieskuoroliiton jäsenkuoroja on vajaat 100, joissa laulajia on kaikkiaan noin 3000 miestä.

Mieskuorolaulusta voidaan tänä päivänä löytää varsin monia värejä: perinteitä, uusinta uutta, viihdettä, huumoria, äijämeininkiä ja veljeshenkeä. Jokaiselle on siis tarjolla jotakin, vaatii vain hieman oikeaa asennetta löytää se oikea itselle sopiva toimintamuoto.” (mieskuoro.fi/mieskuorotietoa/)

Kuva 3. Mieskuoroliiton nykyiset jäsenkuorot ja vuoden 1945 jälkeen tulleet ja menneet.

Tässä kaaviossa "nykyiset kuorot" ovat Suomen Mieskuoroliiton vuoden 2019 jäsentilastossa olevat kuorot perustamisestaan lähtien. Sen vuoksi on selvää, että sininen käyrä on tasaisesti nouseva. Tästä joukosta puuttuvat ennen sotia toimineet mieskuorot esim. Suomen Laulu (mieskuorona 1900-17), Suojeluskuntien kuorot ja monet Karjalassa ennen sotia toimineet kuorot. Oleellisempaa on, vuosina 1945-2020 "tulleet ja menneet kuorot", joista ei ollut saatavilla tarkkoja tietoja. Sain tiedot Mieskuoroliiton kuorojen lukumäärästä vuosina 1945 (36 kpl), 1949 (102 kpl), 1950 (105 kpl) ja 1993 (153 kpl), sekä vuodesta 1970 vuoteen 2020 asti viiden vuoden välein. Lisäksi Mieskuoroliiton 50-vuotisjulkaisussa oli luettelo kaikista jäsenkuoroista vuonna 1995. Vuosien aikana rakenteet ja laskentatavat ja kuorojen nimet ovat muuttuneet, joten tiedot eivät ole täysin luotettavia. Punainen viiva on muotoiltu käytettävissä olevien tietojen pohjalta. Punainen käyrä kertoo kuitenkin "totuuden". Tulevaisuus näyttää uhkaavalta. Jos jäsenkato jatkuu samaa tahtia, niin viimeinenkin kuoro Mieskuoroliitosta on lähtenyt vuonna 2060. Historiaa on turha kirjoittaa uudestaan, mutta tulevaisuus on meidän käsissämme.

Lähdin selvittämään, mistä yhteinen vene on vuotanut. Minulla oli mieskuoroliiton jäsenkuorojen luettelot vuosilta 1995 ja 2020. Jaoin oman harkintani perusteella kuorot luonteensa mukaisesti viiteen ryhmään.

1. paikkakunta- tai aluekuorot
2. seniorikuorot
3. ylioppilas- ja akateemiset kuorot
4. ammattikuntakuorot
5. ja erikoiskuorot

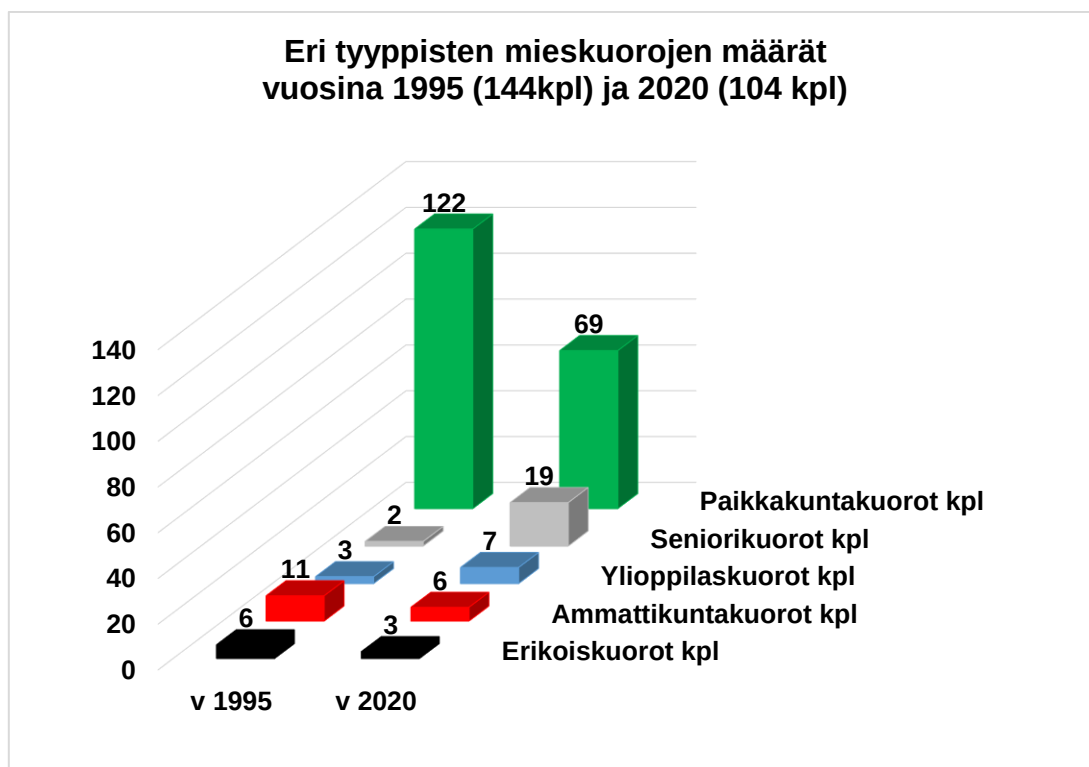
Liite 1. Mieskuoroliiton 144 jäsenkuoroa vuonna 1995

Liite 2. 104 Mieskuoroa vuonna 2020

(Mukana on myös seniorikuoroja, jotka eivät ole itsenäisinä kuoroina Mieskuoroliiton jäseniä.)

Liite 3. Vuosina 1996-2020 poistuneet 72 kuoroa

Liite 4. Vuosina 1996-2020 liittyneet 18 kuoroa

Kuva 4. Eri tyyppisten kuorojen määrät vuosina 1995 ja 2020.

Paikkakunta kuoroista on hävinnyt 54 kpl eli 44 %.

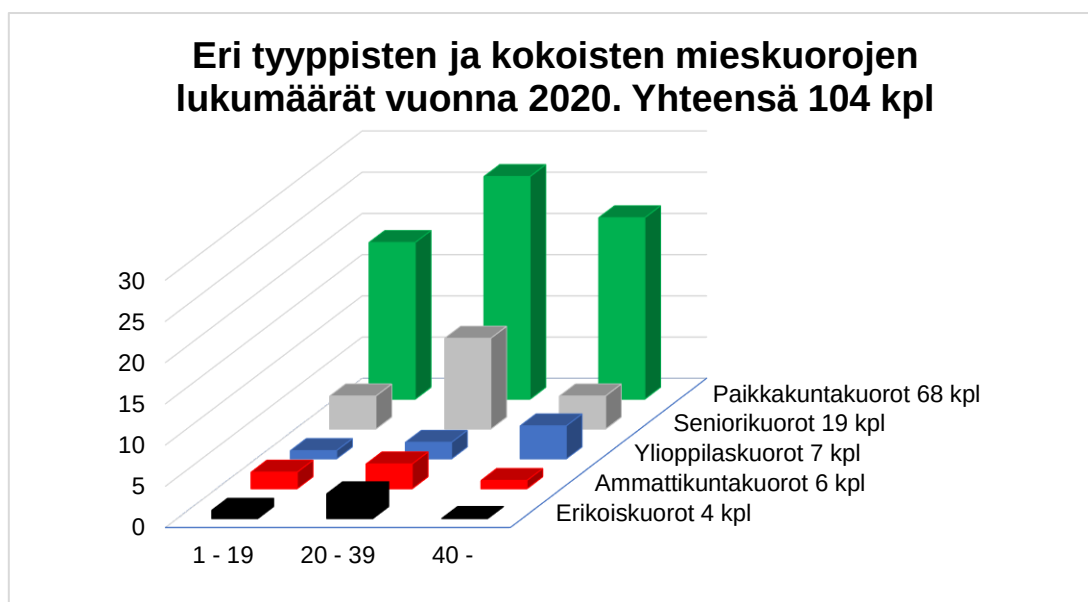
Seniorikuoroja oli tullut 17 kpl ja nousua 850 %. Kaikki seniorikuorot eivät ole Liiton jäsenkuoroja.

Ylioppilaskuoroja, mukaan luettuna ylioppilaskuorojen seniorikuorot, on tullut lisää 4 kpl eli 133 %.

Ammattikunta- ja erikoiskuorojen määrä on pieni, mutta niidenkin määrä on vähentynyt.

Suurin huoli on paikkakuntakuorojen vähentyminen.

Kuorot ovat organisoituja yhteisöjä, mutta mieskuorolaulajat ovat persoonallisuuksia, yksilöitä. Laulajien määrät kuoroissa vaihtelevat vuodesta toiseen. Määrät nousevat ja laskevat, enimmäkseen laskevat. Kovin tarkkoja lukuja laulajista ei voi saada. Luokittelin kuitenkin yksittäisten tietojen ja oman harkinnan perusteella kuorot pieniin kuoroihin (alle 20 laulajaa), keskikokoisiin kuoroihin (20-39 laulajaa) ja suuriin kuoroihin (yli 40 laulajaa). Jonkinlaisen arvion laulajamäärästä voi tehdä seuraavan kuvan perusteella.

Kuva 5. Kuorojen tyypit ja laulajamäärät.

Paikkakunnan tai alueen kuorot

Nämä kuorot muodostavat suurimman ryhmän, eli 66 prosenttia kuoroista ja myös suurimman osan mieskuorolaulajista. Paikkakunnan kuoroilla on yleensä selvä profiili ja tehtävä paikkakunnan kulttuurielämässä. Kuntaliitosten myötä syntyy vahvempia kuntia ja ehkä myös suurempia paikkakuntakuoroja. Vuoden 2021 alussa Suomessa on kuntia 309, joista 107 käyttää kaupunki-nimitystä. Mieskuoroliitossa on 68 paikkakuntakuoroa.

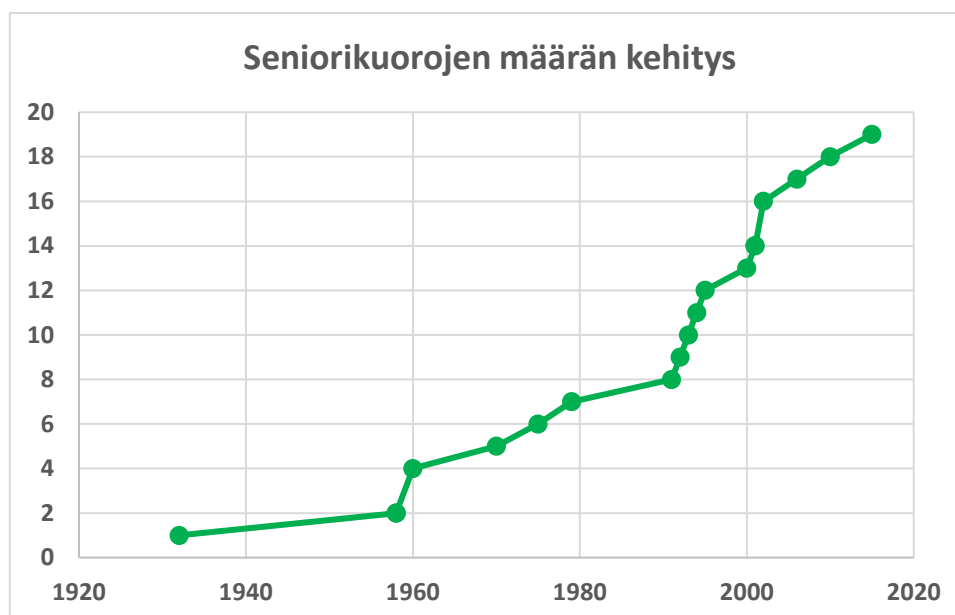
Someron Laulumiehet oli Suomen Mieskuoroliitossa vuonna 1995, mutta ei enää vuonna 2020. Minulla on kesämökki Somerolla ja luen Someron sanomia. Somero on kaupunki, jossa asuu 8 688 ihmistä. Viime viikolla luin lehdestä, että kaupunki oli myöntänyt 300 euron avustuksen Someron Laulumiehille laululeiriä ja konserttia varten. Soitin kuoron johtajalle ja keskustelin kuorolaulajien ikääntymisestä. Sama ongelma ahdistaa melkein kaikkia kuoroja. "Kuoron tulopohja on perinteisesti ollut kolmitahoinen. Sen ovat muodostaneet jäsenmaksut, kaupungin kulttuurituki, ja esiintymispalkkiot. Viimemainittu erä vaihtelee vuosittain eniten, ja siksi suu onkin pantava säkkiä myöten. Someron Kansalaisopiston piirinä toimiminen on poistanut johtajan palkkausongelman" (Partanen). Tällaista kansalaisopiston palvelua Mieskuoroliitto ei voi kilpailukykyisesti tarjota. En tiedä onko kehitettävissä sellaisia kustannustehokkaita palveluita tai yhteistyön muotoja, jotka hyödyttäisivät sekä tällaisia pieniä kuoroja, että Mieskuoroliittoa.

Seniorikuorot

Sotaveteraanikuoroja oli vuonna 1990 mukana 19 kuoroa (Pajamo). Vuonna 2020 ei ole enää yhtään sotaveteraanikuoroa. Monet seniorikuorot hoitavat nykyään sotaveteraanikuorojen perinteiden vaalinnan. Perinteisten mieskuorojen laulajien ikääntyessä ja sotaveteraanikuorojen vähentyessä on syntynyt tarve ja "markkinarako" seniorikuoroille. Maamme vanhin seniorimieskuoro Urisevat Ukot on perustettu jo vuonna 1932. Urisevat Ukot järjesti ensimmäisen valtakunnallisen seniorimieskuorotapahtuman vuonna 2002 Helsingissä. Siihen osallistui 13 kuoroa. Juhlakonsertissa esiintyi 16 seniorimieskuoroa. Monet seniorikuorot puuttuvat Suomen Mieskuoroliiton jäsenluettelosta. Ne piileskelevät emokuoronsa takana. Esimerkiksi vanhin seniorikuoro Urisevat Ukot ry löytyy Laulu-Miesten kotisivuilta vain Laulu-Miesten senioritoimintana. Sillä ei ole Mieskuoroliitossa selvää omaa profiilia, vaikka se sellaisen hyvin ansaitsisi. Se toimii kyllä läheisessä yhteydessä Laulu-Miehiin, mutta sillä on oma hallinto-organisaatio, toimintatapa ja talous.

Liite 5. 19 Sotaveteraanikuoroa vuonna 1990

Liite 6. Seniorikuorotapahtuman 19 kuoroa vuonna 2002

Kuva 6. Seniorikuorojen nousu.

Akateemiset kuorot (Ylioppilaskuorot)

Akateemisilla kuoroilla on vahva asema suomalaisen mieskuorolaulun ja koko Suomen kulttuurielämän historiassa ja nykyisyydessä. Suomen Mieskuoroliiton jäsenenä on 7 ylioppilaskuoroa, joista 6 toimii pääkaupunkiseudulla ja Seminaarimäen Mieslaulajat Jyväskylässä. Yliopistot on kuitenkin hajautettu ja Suomeen on tullut uusia yliopistoja kuin sieniä sateella. On Itä-Suomen yliopisto, Lapin yliopisto, Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto, Oulun yliopisto, Tampereen yliopisto, Turun yliopisto ja Vaasan yliopisto. En usko, että kaikki laulutaitoiset ylioppilaat ovat kasaantuneet Helsinkiin. Kuorojakin varmasti ylioppilaskunnista löytyy, mutta ovatko ne kaikki vain sekakuoroja tai osakuntakuoroja. Yliopistoja on hajautettu, mutta akateeminen mieskuorokulttuuri näyttää edelleen keskitetyltä.

Ylioppilaskuoroissa pelikenttä on selvä ja rajattu. Laulajien värväys voidaan aina kohdistaa uuteen ikäluokkaan ja hyödyntää yhteistä akateemista arvopohjaa. Olen kyllä joskus ihmetellyt kuinka pitkään monet opintonsa päättäneet laulajat viipyvät ylioppilaskuoroissa. Veljenikin jatkoi vielä 8 vuotta valmistumisensa jälkeen Polyteknikkojen kuorossa. Ehkä ratkaisuna tähän on syntynyt aktiivisia ylioppilaskuorojen seniorikuoroja, kuten Akateeminen Mieskuoro Psaldo ja Otaniemen Kaiku, jotka olen sijoittanut akateemisten kuorojen joukkoon. Nämä kaksi esimerkkiä kertovat niistä vahvoista siteistä, jotka ylioppilaskuoroissa syntyvät.

Ammattikuntakuorot

Vuonna 1995 Mieskuoroliitossa oli 11 ammattikuntakuoroa ja nykyään niitä on enää 6 kuoroa. Harkinnan jälkeen päätin luokitella myös NMKY:n kuorot tähän ryhmään, vaikka uskonto ei ole mikään ammatti. NMKY:n kuoroja on Oulussa ja Turussa, mutta Helsingin kuoro ei enää ole mukana.

"Kaaderilaulajat entiseltä nimeltään Kadettikuoro, on ainoa uusi ammattikuntakuoro, joka on liittynyt Mieskuoroliittoon vuoden 1995 jälkeen. "Kaaderilaulajat ry on suomalainen kadettiupseerien mieskuoro, jossa on laulajia kadetista kenraaliin. Kaaderilaulajat vaalii ja kehittää kadettien ja upseerien sotilas -ja kuorolauluperinnettä. Vuonna 1850 Haminassa perustettu Kadettikuoro on jatkanut lähes keskeytyksettä toimintaansa jo yli 170 vuoden ajan. Jo neljännesvuosisadan pääkaupunkiseudulla toiminut Kaaderilaulajat ry antaa mainion mahdollisuuden upseerille jatkaa kadettiakana syttynyttä mieskuoroharrastusta." (kaaderilaulajat.fi/) Itse asiassa Kaaderikuoro on vanhin Mieskuoroliiton jäsenkuoroista. Minulla on Kaaderilaulajien 20-vuotis-CD: "Kaaderit hei, hei hurraa!" Se välittää kuulijalle hienoa ammattikunnan perinnettä.

Alkon Mieslaulajat oli Mieskuoroliiton jäsen vuonna 1995. Lauloin joskus hetken Alkon ja Nesteen yhteisessä mieskuorossa Heikki Hinssan johdolla. Molemmat valtion yritykset tuottavat arvostettuja nestemäisiä aineita. Varsinkin Alko tuottaa mieskuoroille "oivaa alkuvoimaa", siitä ei kuitenkaan riittänyt vauhtia tälle vuosituhannelle, vaan kuoron toiminta loppui vuonna 1999.

Erikoiskoorot

Vuoden 2020 mieskuorojen joukossa oli kolme kuoroa, joita en saanut sopimaan mihinkään muuhun ryhmään. Nämä kuorot ovat: Lauluyhtye Kvartsi, Manifestum ja Mieskuoro Euga.

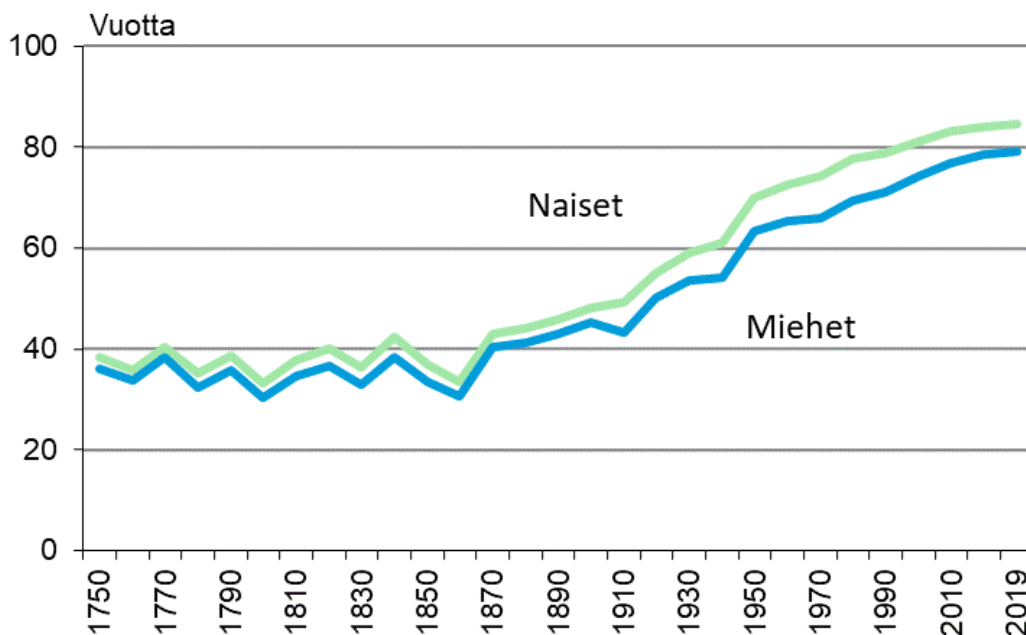
"Lauluyhtye Kvartsi. Kvartsi on joensuulaislähtöinen neljästä nuoresta miehestä koostuva lauluyhtye, joka tarjoaa monipuolista musiikkia ja viihdettä eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin ympäri Suomen." (<http://kvartsi.fi/>).

"Manifestum on perustettu syksyllä 2010. Mieskuoron perusajatuksena on täysjänteinen, klassinen laulutapa. Kuoro esittää mielenkiintoisina ohjelmakokonaisuuksina eri aikakausien mieskuorokirjallisuuden helmiä, yllätyksillä höystettynä. Emme silti unohda hyväksi havaittuja perinteitä. Tunnettujen ja turvallisten mestariteosten lisäksi ohjelmistomme tarjoaa laulajillemme ja yleisöllemme sävellyksiä, jotka laajentavat ja kehittävät kuoron musikaalista osaamista. Samalla panostamme laajempien kokonaisuuksien säännölliseen esittämiseen. Manifestum haluaa myös ennakoluulottomasti tehdä yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa. Kuorolle on tärkeää laulaa ja esittää musiikkia ja teoksia, jotka auttavat laulajiamme kehittämään laulutekniikkaansa klassisen lauluihanteen mukaisesti. Manifestum tarjoaa aktiivisesti laulajilleen laulunopetusta laajan laulupedagogien ja ammattilaulajien verkostonsa kautta. (manifestum.fi/fi/kuoro/).

"Mieskuoro Euga sai alkunsa kesällä 2011, kun joukko nuoria miehiä Turusta ja Tampereelta löytyi yhteen täyttääkseen aukon Suomen kuorokentällä. Heitä yhdisti unelma nuoresta mieskuorosta, jossa korkea taiteellinen taso ja kunnianhimoisuus yhdistyisivät samanhenkisen joukon yhdessäoloon, myös yli oman kaupungin rajojen. Helsingistä muotoutui periodiluonteisen toiminnan kolmas painopiste, ja nykyään noin 25-henkisessä kuorossa on mukana laulajia Jyväskylää myöten. Nuoresta iästään huolimatta kuoro on ehtinyt vakiinnuttaa asemansa yhtenä Suomen johtavista mieskuoroista. Nuorista miehistä koostuva Euga on saanut tunnustusta kotimaassa ja ulkomailla useiden kilpailumenestysten myötä ja on profiloitunut sekä perinteisen että kokeilevan mieskuoromusiikin esittäjäksi." (euga.fi/language/fi/). Minulle tämä kuoro edustaa nykyaikaa ja tulevaisuutta. Jotenkin minulle tulee mieleen oma kuoroni Amici Cantus. Toivotan Eugalle menestystä ja pitkää ikää.

Kuorolaulun kehitykseen vaikuttavia ulkoisia tekijöitä

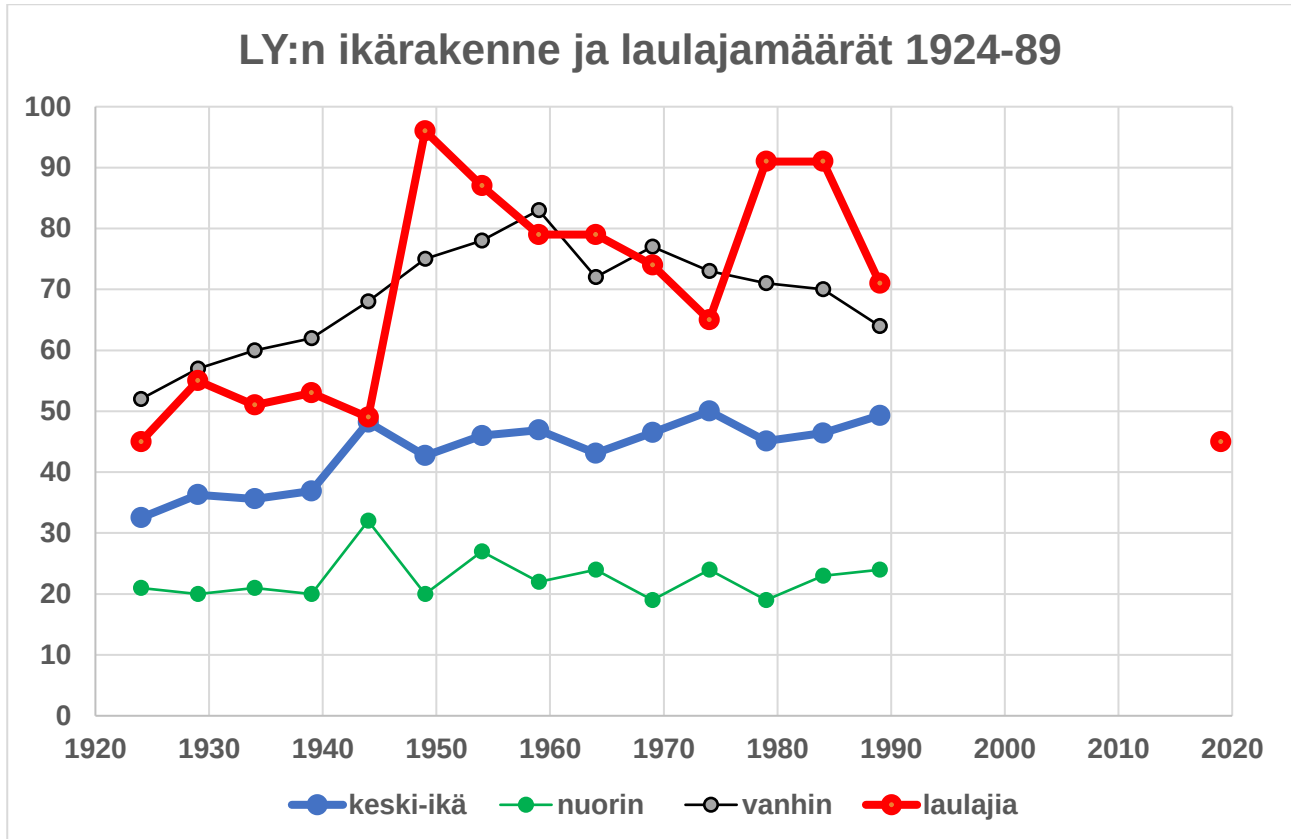
Monet tekijät ja olosuhteet ovat muuttuneet minun elinaikanani. Näillä muutoksilla on vaikutuksia myös mieskuoroihin ja mieskuorolauluihin. Miten muutokset näkyvät viime vuosien kehityksessä? Miten tuleviin muutoksiin pitäisi varautua? Olen miettinyt suomalaisten miesten eliniän pitenemistä, lasten laulamista, musiikkikoulutuksen muutosta, kansainvälistymistä, elämän rytmin kiihtymistä, tekniikan nopeaa kehitystä, syrjintää ja sukupuolten tasa-arvoa. Nämä muutokset voidaan kokea uhkina, mutta voidaan nähdä myös mahdollisuuksina. Jokainen kuoron joutuu tämän muutoksen pyörteissä miettimään omaa kehitystä ja selviytymisstrategiaansa.

Kuva 7. Suomalaisten elinajanodote

Suomalaisten eliniän piteneminen

Mieskuorolaulajien ikääntyminen on monissa kuoroissa koettu ongelmana. Minun elinaikanani suomalaisten miesten elinajan odote on kuitenkin noussut lähes kolmekymmentä vuotta. Hyvän terveydenhuollon avulla miesten terveys ja laulukyky säilyvät kauemmin kuin ennen.

Kuva 8. Esimerkki Mieskuoro Laulun Ystävien ikärakenteesta ja laulajamääristä.

Laulun Ystävien 75-vuotisjulkaisussa 1989 oli mielenkiintoinen tilasto kuoron laulajamääristä ja ikärakenteesta viiden vuoden välein. Sota-aikana kuoro vanheni, kun nuoret miehet olivat rintamalla. Sodan päätyttyä nuoret palasivat, kuoron laulajamäärä kaksinkertaistui ja ikähaarukka leveni. Laulun Ystävien Weterani Veljet perustettiin vuonna 1958 ja sen vaikutukset näkyvät vanhimman laulajan iässä ja kuoron laulajamäärässä. Kuoron vahvuus vuonna 2019 oli 45 laulajaa. Se näkyy punaisena pisteinä kuvan oikeassa laidassa. Vuosien 1990-2019 välissä on tyhjä valkoinen aukko, jonka jokainen voi kuvitella ja täyttää oman kuoronsa tiedoilla.

Tekniikan kehittyminen

Tekniikan ja toimintaympäristöjen kehitys on haaste myös kaikille kuoroille. Mieleeni tulee musiikkiin, laulamiseen ja kuorotoimintaan liittyviä tekniikoita, kuten savikiekko, vinyylilevy, magnetofoni, LP, C-kasetti, stemmakasetit, PC, VHS-kasetti, sähköposti, CD, DVD, äänentoistolaitteet, neliraitanauhuri, laptop, Internet, hakukone, kännykkä, tabletti, kotisivut, FaceBook, WhatsApp, YouTube, Spotify, äänikirja, videostreaming ja virtuaalitekniikka.

Laulu-Miehillä on käytössään laulun harjoitteluun lisäksi seuraavia apuneuvoja:

Nuottien lukemiseen sopivia taulutietokoneohjelmia (Android, iOS, Win10)

Soittojen kuunteluun sopivia soittimia (Android, iOS, Win)

Nuotinnukseen sopiva ilmainen (Android, iOS, MacOS, Win)

Korvan kehittämiseen on tarjolla todella hyvä ilmainen Functional Ear Trainer (Android, iOS).

Lauluäänien puhtauden harjoitteluun sopii kohtalaisen hyvin Vocal Pitch Monitor (Android, iOS).

Arvostan niitä muutamaa jonglööriä, jotka Laulu-Miehistä pyörittävät näitä kaikkia lautasia tikun nokassa ja huolehtivat ettei yksikään lautanen putoa ja mene rikki.

Erilaisten tekniikkaratkaisujen lista on pitkä ja kehitys ei lopu tähän päivään. Niin kuin eräs katujonglööri joskus Lontoossa sanoi: "You ain't seen nothing yet and I'm already exhausted". Tekniikat ja toimintaympäristöt syntyvät yllättäen ja häviävät odottamattomasti. Vauhtipyörää joudutaan keksimään yhä uudelleen ja uudelleen monissa kuoroissa.

Joskus olin työni puolesta tietotekniikan eturintamassa ja mietiskelin uusien tietotekniikan ratkaisujen käyttöönottoa. On yksilöä hyödyttävät tekniikat, joista suurin kilpailuetu saadaan, kun muilla ei vastaavaa ole. Pienryhmän tekniikat, joista suurin hyöty ja kilpailuetu saadaan, kun vain harvoilla se on käytössä. Kolmas ryhmä on yleiset tekniikat, joista täysi hyöty saadaan vasta, kun ne ovat kaikilla käytössään. Jokainen voi itse miettiä, mihin ryhmään eri tekniikat tällä hetkellä kuuluvat kuoron ja yksityisen laulajan kannalta.

Laulu-Miehet oli vuonna 2015 konserttimatkalla Japanissa. Siellä matkaohjelman tarkennusten ja muutosten viestintä kaikille kuorolaisille oli haastavaa. Viestinnän parantamiseksi otettiin nopeasti käyttöön WhatsApp. Minä en käyttänyt sitä, eikä syntynyt mitään ongelmia. Mielessäni kuitenkin mietiskelin, että kuoro jakautui WhatsApp-kuoroksi ja syrjäytyneiksi, jälkeenjääneiksi surkimuksiksi. Tekniikalla on aina hyvät ja huonot puolensa.

Jokainen kuoro joutuu tekemään omat ratkaisunsa. Mikä sopii akateemiselle "nuorisokuorolle" ei ehkä ole oikea ratkaisu seniorikuorolle. Tekniikat, joita suuret kuorot hyödyntävät eivät ehkä ole tarpeen pienelle paikkakuntakuorolle.

Omalta osaltani luotan paperinuotteihin ja laulujen harjoitteluun pianon ääressä käyttäen yhden sormen tekniikkaa. Lyhyet laulut koetan oppia ulkoa ja pitkissä teoksissa käytän konserteissa nuottikansiota. Uusia tekniikoita käytän vain, jos ne ovat itselleni todella tarpeellisia tai pakollisia. Korkean ikäni ja perusluonteeni mukaisesti suosin epäsosiaalista mediaa.

Täysjänteinen laulutapa

Nuoren Manifestum-kuoron perusajatuksena on täysjänteinen, klassinen laulutapa. Mitä tämä kertoo tavallisten nuorten miesten laulutavasta ja äänenmuodostuksesta. Lasten laulattaminen kouluissa on vähentynyt. Nuoret käyttävät yhä enemmän mikrofoneja ja äänen vahvistimia, joita perinteiset mieskuorot vieroksuvat. Varmasti löytyy uusia ratkaisuja ja kompromisseja, joilla mieskuorojen asemaa ja vetovoimaa voitaisiin vahvistaa.

Sukupuolten tasa-arvo

Nuorten lauluyhtyeissä ja kuoroissa on nykyään harvemmin pelkästään miehiä. Olen tässä pähkäillyt nimikettä sekakuoro. Onko näissä kuoroissa joku asia sekaisin? Eikö sekakuoro voisi nykyään olla vain kuoro. Sukupuolisyrjintää edustavat mies- ja naiskuorot voisivat säilyttää nimensä, mutta ne pitäisi varmaan tulevaisuudessa määrätä luvanvaraisiksi, että on virallinen lupa syrjiä toista sukupuolta.

Kuoron toimintaan vaikuttavat sisäiset tekijät

Kolme tärkeintä tekijää

Olen kerran joutunut konkreettisesti vastamaan kysymykseen: Mitkä ovat kuoron toimintaan vaikuttavat tärkeimmät tekijät? Minulle nämä tekijät olivat: taiteellinen johtaja, laulukunnan henki ja kuoron talous.

Johtaja. Menestyvä kuoro tarvitsee nykyään ammattitaitoisen ja yhteistyökykyisen johtajan. Ammattitaitoisia johtajia on koko ajan tullut lisää, mutta samalla kuoron henkilökulut ovat kasvaneet. Nainen mieskuoron johtajanakaan ei enää ole harvinaisuus. Oleellista on, että taiteellisen johtajan ambitiot ovat sopusoinnussa kuoron tavoitteiden ja laulajien kykyjen kanssa.

Laulukunnan henki näkyy siinä, millä antaumuksella kuorolaiset osallistuvat kuoron taiteelliseen ja sosiaaliseen toimintaan. Kun kuoron taiteellinen taso on riittävän korkea, löytyy kuorolaisista myös innostusta ja motivaatiota työskennellä kuoron ja oman laulutaitonsa hyväksi. Laulukunnan henki on koetuksella silloin, kun kuoro ei menesty tai kaikki on jo saavutettu ja uudet haasteet puuttuvat. Jokaisella laulajalla, hallituksella ja taiteellisella johtajalla on yhteisvastuu kuoron hengestä.

Talous. Tänä päivänä kuoron kustannukset ja ansaintalogiikka ovat nopeasti muuttuneet. Levyjen myynti on romahtanut ja konserttitulot hävisivät koronan aikana kokonaan. Kustannusten karsinta on haastavaa ja rajallista. Toivottavasti kulttuurin nälkä on vain patoutunut ja konserttiyleisö palaa uudella innolla koronan jälkeen. Paluu normaaliin ei kuitenkaan tapahdu itsestään. Kuoron talous on ensisijaisesti hallituksen vastuulla.

Kuoro, ohjelmisto ja yleisö

Jos kuorolle ei ole yleisöä täytyy miettiä, onko vika kuorossa, ohjelmistossa vai yleisössä. Jokaisella kuorolla on pohjana oma historiansa, profiilinsa ja yleisönsä, mutta kuoroa voidaan kehittää, ohjelmistoa uusia ja uutta yleisöäkin valloittaa. Esitetäänkö yleisölle niitä lauluja, joista kuoro tykkää, vai lauletaanko lauluja, joita yleisö haluaa kuulla. Lauletaanko vaikeita lauluja, jotka melkein osataan, mutta joita yleisö ei ymmärrä.

Kuuntelin joku päivä sitten Kapellimestari Hannu Linnun haastattelua televisiossa. Hän arvioi, että koronan jälkeen orkesterien täytyy esittää suosittuja hittejä ja löytää uusia kuulijoita.

Vuonna 2019 kävin kolmen erilaisen kuoron juhlakonsertissa.

Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat on ylioppilaskuoro, jolla on omat taustaryhmänsä ja historiansa. KYL:n 70-vuotisjuhlakonsertti musiikkitalossa oli arvokas ja ohjelma korkeatasoinen. Kuorossa lauloi serkkuni poika Jukka Kajan ja puheenvuoron piti yksi kuoron perustajista, hyvä laulajatoverini Olli Nuotio. Lavalla esiintyi myös seniorikuoro Psaldo, jossa lauloi monta tuttua laulajaa.

Aikamiehet on suomalaisten rakastama lauluyhtye, joka ei ole Mieskuoroliiton jäsenkuoro. Kultalevyt, "Iltatuulen viesti" sekä Dannyn kanssa yhteistyössä tehty "Tämä taivas, tämä maa" kuuluvat kiinteänä osana suomalaiseen mielenmaisemaan. Aikamiehet on löytänyt tiensä kuulijoiden sydämiin. Kun aikoinaan kerroin joillekin tuttavilleni, että olen liittynyt Laulu-Miehiin, niin monet sanoivat heti: "Kyllä se Iltatuulen viesti on niin ihana laulu". Pettymys oli suuri, kun kerroin, että Iltatuulen viesti ei muuten kuulu kuoromme ohjelmistoon. Aikamiesten 55-vuotiskonsertti oli Mikaelin kirkossa Kontulassa. Danny oli solistina ja kuoroa johti Jukka Okkonen. Jukan kanssa pelaamme kaukalopalloa Paloheinässä yli 70-vuotisten porukassa. Kirkko oli täynnä, ohjelma viihdyttävä ja tunnelma leppoisa. Yleisö, kuoro, ohjelma ja solisti olivat kodikkaasti samaa perhettä.

Espoon Mieslaulajat (Esmila) on paikkakuntakuoro ja nuorin näistä kolmesta kuorosta. Kuoron 40-vuotisjuhlakonsertti pidettiin Espoon Kulttuurikeskuksessa ja tilaisuuden juontaja toimi Seppo Hovi. Kuorolla on taitava naisjohtaja Helge Kõrvits, jonka tunnen yli kahden vuosikymmenen ajalta Laulu-Miesten toisena johtajana ja laulajien äänen huoltajana. Puolet laulajistakin oli tuttuja lauluveljiä. Konsertissa esiintyi osaava kuoro, taitava johtaja ja suosittu juontaja täydensi kokonaisuutta. Pääkaupunkiseudulla ei paikkakuntalaisuus nosta kuoron profiilia niin paljon, kuin pienillä paikkakunnilla. Etäisyydet ja saavutettavuus ovat usein tärkeämpiä.

Uusien laulajien värväminen

Tilastotieteen jatko-opinnoissa tutustuin joukko-oppiin. Opin sen, että joukon ympärille voidaan vetää viiva, joka jakaa maailman oliot sisä-joukkoon ja ulko-joukkoon. Kuoro on joukko laulajia. Mitä mahtavammaksi kuoron yhteishenki ja taso kohoaa, sitä vaikeampi on ylittää kuoron ympärillä oleva näkymätön henkinen raja-aita. On haastavaa astua sisäpuolelle ja on katkeraa joutua ulkopuolelle. Kuoron raja-aita rakentuu ainakin

kulttuuritaustasta, taiteellisesta tasosta, traditioista ja laulajien iästä. Monien kuorojen ongelmana on ikääntyminen, joka tuntuu väistämättömältä luonnonilmiöltä.

Paikkakuntakuoroiksi olen tässä luokitellut 69 kuoroa eli 66 % kaikista mieskuoroista. Perinteiset paikalliset mieskuorot kantavat mukanaan perinteiden arvokasta, mutta painavaa taakkaa, jota nuoret usein vierastavat. Kuoroa ympäröivä raja-aita on korkea ja sen ylittäminen erittäin vaikeaa. Jotain tarttis vielä keksiä ja tehdä, ennen kuoron kuolemaa.

Seniorikuorolla ei ole suurta ongelmaa uusien laulajien saannissa. Moni vanhempi kuorossa laulava varmaan miettii, että jotain hauskaa tämän jälkeen vois vielä tehdä ennen kuolemaa.

Ylioppilas-, ammattikunta- ja erikoiskuorojen jäsenhankinnassa on paljon yhteisiä piirteitä. Potentiaalisten uusien laulajien joukko on jotenkin rajattu. Henkinen kynnys on matalampi ja yhteiset arvot helpottavat.

3. Minun kuoroni

RUK99-kuoro vuonna 1959

RUK99-kuoron vetovoimana oli se, että laulajat vapautuivat lauantain siivoustalkoista. Kaikilla sama yhtenäinen ”esiintymisasu” aamusta iltaan. Kuoron elinkaari oli kolme kuukautta ja tärkein tehtävä oli esiintyminen RUK:n kurssijuhlissa. Taitava kuoronjohtaja Reijo Norio sai kuitenkin lyhyessä ajassa kuoron yltämään hyvään suoritukseen ja kaikkien daamien suosioon.

Kuva 8. Upseerioppilaskuoro lauluharjoituksissa.

RUK:ssa esitin kuorolaulun lisäksi myös yksinlaulua. Ruokailuun marssittiin ja laulettiin. Vaikka olin silloin ”militaristi” sanoin ruokalajonossa puoliääneen: ”Ei niitä sotia laulamalla voiteta”. Kapiainen sattui kuulemaan. Sain häpeärangaistuksen. Jouduin laulamaan joukkueen edessä yksin laulun ”Ukko Noak”. Olin kunnon mies. Nykyään olen lähinnä pasifistiluuseri.

Polyteknikkojen Kuoron (PK) laulajana 1959-62

Muistan Ossi Elokkaan teekkarikuoron karismaattisena johtajana.

Kuorolla oli myös mahtavat solistit baritoni Matti Lehtinen, Kalle Vartola ja vaasalainen tenori Esa Uusitalo.

Mielilaulujani olivat, Italian matkan antina kuorolle tullut, ”La su per le montagne” ja Ossi Elokkaan hieno sävellys ”Kuutamolla”.

Minulle pikkukaupungin poikana PK:n vuodet olivat hienoa aikaa ja mahtavia kulttuurielämyksiä.

Kolmen vuoden intensiivisen laulamisen jälkeen päätin keskittyä opiskeluun ja valmistautua työelämään.

Kuva 9. Ossi Elokas työssään

Mieskuoro Laulun Ystävien (LY) laulajana 1970-85

Laulun Ystävät oli Turun merkittävin mieskuoro. Sillä oli Turussa ja koko maassakin oma kulttuuritehtävänsä. Jouluaattona julistimme koko Suomelle joulurauhan. Uuden vuoden aattona toivotimme, soittokunnan kanssa, Turun tuomiokirkon portailta uuden vuoden alkaneeksi. Vappuaamuna herätimme turkulaiset laulamalla kevätlauluja Taidemuseon portailla.

Kuva 10. Laulun Ystävät 70 vuotta vuonna 1984

Laulun Ystävissä kunnioitettiin vanhoja hyviä mieskuoroperinteitä. Oli oma huoneisto, jota pidettiin talkoilla kunnossa. Harjoituksia oli kahdesti viikossa. Naistenkerho hoiti kahvitarjoilun tauon aikana. Puolisotkin pääsivät mukaan ulkomaanmatkoille Viroon -71, Unkariin -72, Israeliin -77, Ruotsiin -79, Viroon -81, Ruotsiin ja Saksaan -83 ja Ruotsiin -85. Se oli mieskuorojen kulta-aikaa ja sukupuolten tasa-arvo uinui vanhoissa uomissaan. Liityin kuoroon 30-vuotiaana ja viidentoista vuoden jälkeen lähdin töihin Espooseen. Alkoi uusi aika ja uudet kujeet.

Kuva 11. LY:n perinnekvartetti: Pauli Viljanen, Harry Nurmi, Hannu Merikallio ja Jaakko Hirvelä

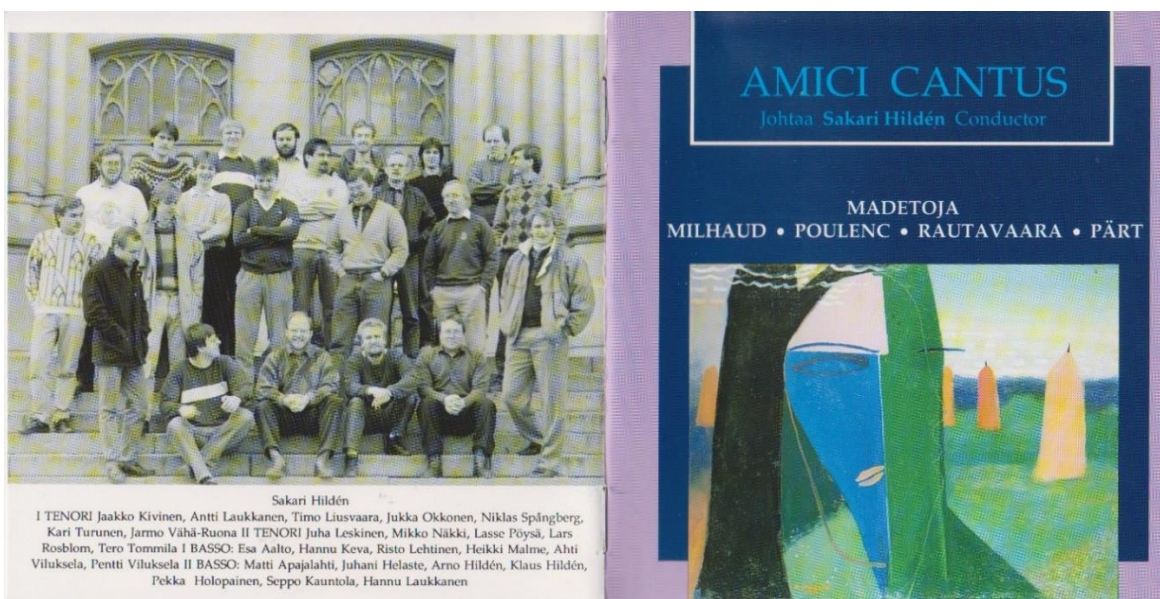
Amici Cantus (AC) laulajana 1985-91 ++ +

”1980- ja 1990-luvulla on suomalaisessa mieskuoromusiikissa monista ongelmista huolimatta koettu huomattavia edistysaskelia. Huippumieskuoromme, kuten Amici Cantus, KYL, PK ja YL edustavat maailmanlaajuisestikin mieskuorotaiteen huippuosaamista.” (Junkkari). Tullessani kuoroon 45-vuotiaana, olin parikymmentä vuotta vanhempi kuin muut laulajat, mutta ei se ainakaan minua haitannut.

Kuva 12. Amici Cantus, johtajanaan Sakari Hildén Mieskuoroliiton 40-vuotisjuhlakonsertissa vuonna 1985.

Suuri YL voitti Wienissä Franz Schubert-kuorokilpailun vuonna 1984 ja pieni kamarikuoro AC tuli perässä ja voitti kilpailun vuonna 1986. Vuonna 1989 ensimmäisissä Madetoja-kilpailuissa AC oli paras suomalainen kuoro ja sijoittui A-sarjassa kolmanneksi Tallinnan ja Tukholman kuorojen jälkeen. Kuorolaiset suhtautuivat omalla tavallaan vanhojen kuorojen perinteisiin. Niissä kun ”laulajien rintakin on kuin romukaupan näyteikkuna”. Vuonna 1987 Oulussa Leevi Madetojan 100-vuotisjuhlan kuorokulkueessa AC ei esiintynyt yhtenäisessä asussa ja vältti järjestäytynyttä sotilasmarssia. Juhlakonsertissa ennen meitä esiintyi YL ja se nimettiin AC:n lämpöribändiksi.

Kuva 13. AC:n ensimmäisen CD:n kansikuvat.

Laulu-Miehet (LM) laulajana 1988-

"Laulu-Miehet LM on yksi Suomen maineikkaimmista mieskuoroista. Kuoron perustivat keväällä 1914 joukko entisiä Ylioppilaskunnan Laulajien ja Suomen Laulun jäseniä. Laulu-Miehet on se kuoro joka ensimmäisenä esitti Jean Sibeliuksen Jääkärien marssin vuosijuhlissaan 8.12.1917. Myös Jean Sibeliuksen Finlandia-hymni sai ensiesityksensä Laulu-Miehissä vuonna 1940. Kuoron ohjelmistoon ovat kuuluneet mm. sinfoniaorkesterille ja mieskuorolle kirjoitetut Sibeliuksen Kullervo, Dmitri Shostakovitsin 13. Sinfonia Babi Jar, Laulu-Miehille omistetut kantaatit Aslak Smaukka (Leevi Madetoja) ja Koskenlaskijan morsiamet (Jean Sibelius). Lähes kaikki merkittävät suomalaiset säveltäjät ovat omistaneet sävellyksiään Laulu-Miehille, ja kuoro on puolestaan toteuttanut kymmenittäin kantaesityksiä. Lukuisten yksittäisten tilausteostensa ohella Laulu-Miehet on julkaissut kolme, suomalaisten mieskuorojen perusohjelmistoa sisältävää kirjaa, Laulu-Miesten lauluja I-III". (laulumiehet.fi).

Minulle Laulu-Miehet on ollut kaksi erilaista kuoroa: "Vanha" LM, lähes 100 laulajaa, viime vuosituhaten loppuun asti ja "Uusi" LM, noin 50 laulajaa, vuodesta 2000 alkaen.

Vanha LM oli mieskuoro, jossa laulajaveljeys, vanhat kuoroperinteet ja suhteet ystäväkuoroihin, kuten Muntra Musikanter ja Hamburger Liedertafel, olivat tärkeitä. Laulujen harjoittelu oli minulle pitkäveteistä puuhaa. En voinut kuvitellakaan, että joku AC:n laulaja voisi liittyä Vanhaan LM:ään. En kehdannut myydä konserttilippuja edes sureville omaisilleni. Vika ei ollut kuoron johtajissa, vaan vanhassa kulttuurissa, johon nuorempien hyvien laulajien oli mahdoton sopeutua.

Kuva 14. Laulu-Miehet vuonna 2013

Minä olin hyvin tyytyväinen päästessäni mukaan Uuteen LM:ään, sen haasteisiin ja hienoon kehitykseen. Uusi LM keskittyi taiteellisen tason kohottamiseen ja mieskuorokulttuurin haasteisiin. "Julkaisi Eino Linnalan 70 mieskuorolaulua sisältävän nuottikirjan. Suositujen joululevyjensä ohella Laulu-Miesten viimeisimpiä tallenteita ovat Suomessa syntynyt – suomalaisia mieskuoroteoksia (2017) ja kolmen cd:n taltiointi Eino Linnala, Mieskuorolaulut (2012-2017). Laulu-Miehet konsertoi säännöllisesti kotikaupungissaan Helsingissä ja suuntaa syksyisin ja keväisin kiertueille eri puolille Suomea. Laulu-Miesten Perinteiset Joulukonsertit ja vapun alla järjestettävä Varaslähtö Vappuun ovat muodostuneet näkyväksi osaksi pääkaupunkiseudun konserttitarjontaa. Kotimaan lisäksi Laulu-Miehet on konsertoinut Pohjoismaissa, Baltian maissa, laajasti Keski- ja Etelä-Euroopassa, Thaimaassa ja Japanissa." (laulumiehet.fi).

PartABoys laulajana 2004-2014

"Mieskuoro Part A Boys perustettiin vuonna 2004. Barbershop-tyyli on vielä hieman tuntematonta suomalaisessa musiikissa. Part A Boys oli ensimmäinen suomalainen mieskuoro, joka keskittyi yksinomaan barbershop-musiikkiin. Olemme panostaneet vahvasti myös kvartettilauluun. Kuulumme jäsenenä FABSiin (Finnish Association of Barbershop Singers). Vieraat ovat aina lämpimästi tervetulleita kaikkiin harjoituksiimme." (partachorus.fi/). Part A Boys ei ole Mieskuoroliiton jäsen, mutta FABS:n toimintaa on usein esitelty SULASOL:n lehdessä.

Kilpaileminen on tärkeää barbersop kuoroille ja kvarteteille. Par A Boys osallistui kuorokilpailuihin Irlannissa 2007 ja 2011 sekä Hollannissa 2009 ja Ruotsissa 2012. Kuorojen suoritusten arviointiperusteet on tiukasti määritelty ja skaala on aina sama. Tuomaristo on kansainvälisesti koulutettu tehtävänsä. Vaikka suuria voittoja ei Partapojille tullut, niin suorituspisteistä sai kuvan kuoron kehityksestä aikaisempiin kilpailuihin verrattuna.

Kuva 15. Part A Boys, edessä johtaja Juha Aunola.

Barbershoplaulussa viestin tulee olla positiivinen ja ilo saa näkyä laulussa. Laulun täytyy tulla sydäimestä ja olla viihdyttävää. Estradille tullessa pitää kävellä rennosti, kohdistaa katse yleisöön ja hymyillä, kun perinteisillä mieskuoroilla sisäänvalo on yleensä arvokasta, ryhdikästä ja vakavaa. Talouden turvaamiseksi kuoro järjestäytyi Helsingin suomenkielisen työväenopiston kurssiksi. "Noudatamme opiston kurssikalenteria. Kuoron jäseneksi liittyminen tuo mukanaan myös ilmoittautumisen työväenopistoon." Olin mukana PartABoys-kuoroa ja FABS'ia perustamassa ja lauloin useita vuosia Moonlighters kvartetissa. Kuoron toimintaa vaivasi korkeiden tenoreiden vähäinen määrä. "Tämän puutteen helpottamiseksi vuoden 2015 syksystä lähtien myös naiset voivat liittyä kuoroon. Uusi nimi Part A Chorus saattaa meidät uuteen aikakauteen, ja innostunut joukko barbershop-leidejä antaa siihen nyt vauhtia ja väriä." (partachorus.fi/). Se oli minulle lähtölaukaus sekakuorosta. Mieskuoro on aina mieskuoro.

Urisevat Ukot (UU) laulajana 2005-

”Urisevat Ukot on Laulu-Miesten seniorikuoro, joka aloitti toimintansa vuonna 1932. Seniorikuoro tarjoaa mahdollisuuden jatkaa aktiivisen laulu-uransa jättäneiden mieskuorolaisten lauluharrastusta. Urisevien jäseneksi voi liittyä Laulu-Miehissä, Ylioppilaskunnan Laulajissa tai Polyteknikkojen Kuorossa olleet laulajat täytettyään 50 vuotta. Jäseneksi on hyväksytty myös muissa mieskuoroissa laulaneita.” (laulumiehet.fi/). Kun pääsin eläkkeelle, luovuin pikkutakista ja solmiosta ja lähdin Uriseviin Ukkoihin. Tulin viisi minuuttia myöhässä lauluiltaan. Ovelta näin arvokkaasti pukeutuneita laulajia istumassa pöytien ääressä. En kehdannut astua sisään villapaidassa. Peräydyin ovelta ja lähdin salibandytreeneihin. Nyt olen viihtynyt Urisevien Ukkojen mukavassa joukossa jo vuosia, mutta edelleen ”villapaidat” ovat pieni vähemmistöryhmä.

Kuva 16. Seniorikoro Urisevat Ukot

”Urisevat Ukot kokoontuu kerran kuukaudessa lauluiltaan, jonka ohjelmisto rakentuu perinteisistä mieskuorolauluista, mutta myös uutta ohjelmistoa harjoitellaan jatkuvasti. Lauluilloissa vierailee usein ulkopuolisia henkilöitä, jotka edustavat musiikin eri alojen asiantuntemusta tai joiden luennot liittyvät yleistä mielenkiintoa herättäviin ajankohtaisaiheisiin. Lauluiltojen yhteydessä nautitaan myös illallinen. Lauluiltojen lisäksi pidetään erillinen lauluharjoitus kerran kuukaudessa.

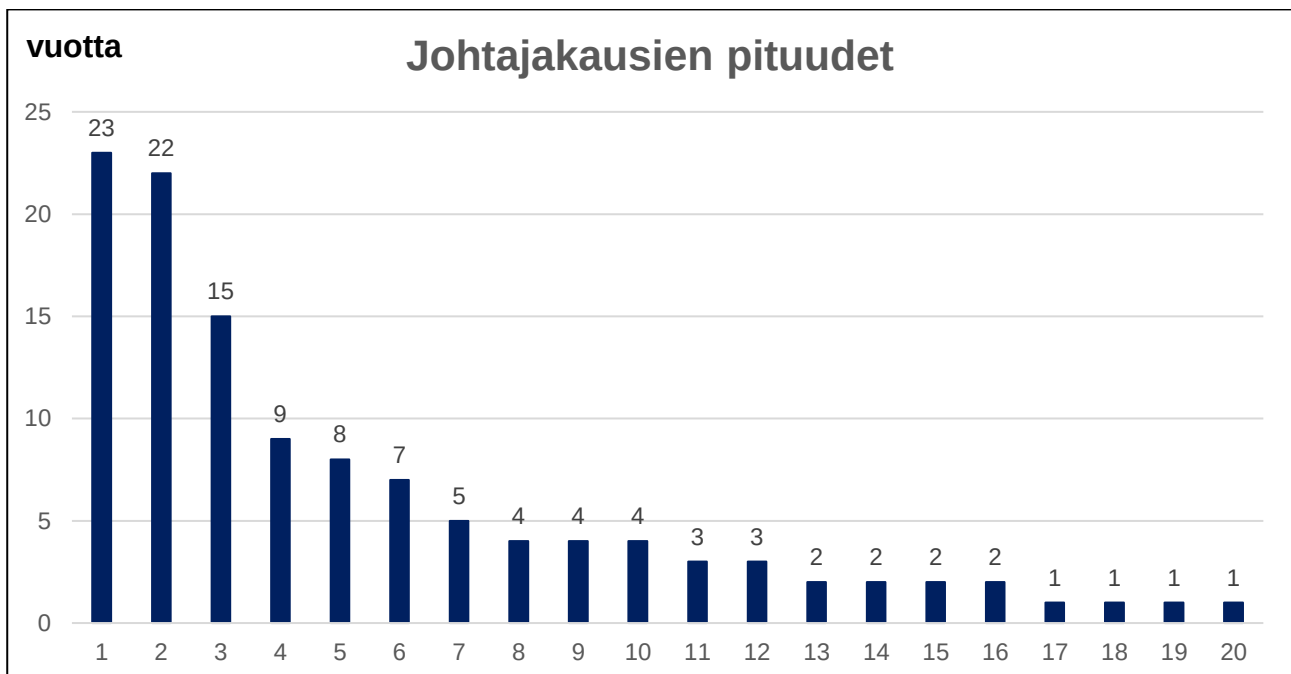
Urisevat Ukot esiintyy muun muassa tekemällä laulutervehdyksiä eri hoitolaitoksiin etenkin joulunaikaan ja järjestämällä julkisia ilmaiskonsertteja Helsingin palvelutaloissa. Kiinteä yhteydenpito veljeskuoroihin kulminoituu noin kahden vuoden väliajoin pidettäviin Valtakunnallisiin Seniorimieskuorotapahtumiin, joista ensimmäisen Urisevat Ukot järjesti vuonna 2002 ja toistamiseen vuonna 2014. Urisevien Ukkojen laulunjohtajana toimii Reijo Pajamo ja varalaulunjohtajina Pekka Hapuoja ja Eino Lilja.” (laulumiehet.fi/).

Kuoron johtajat

Omissa mieskuoroissani olen yli kuudenkymmenen vuoden aikana tutustunut moneen erilaiseen johtajaan. Kaikkia heitä olen totellut ja arvostanut yksilöinä ja persoonallisuuksina.

Kuoro	Johtaja	Vuosilta
RUK99	Reijo Norio	1959
Polyteknikkojen Kuoro	Ossi Elokas	1959-62
Laulun Ystävät	Kaarlo Soini	1970-72
Laulun Ystävät	Pauli Viljanen	1972-73
Laulun Ystävät	Esko Solasaari	1973-81
Laulun Ystävät	Jarmo Kokkonen	1982-85
Amici Cantus	Sakari Hildén	1985-88
Amici Cantus	Juha Korkeamäki	1988-89
Amici Cantus	Johanna Kallio	1989-90
Amici Cantus	Hannu Norjanen	1990-91 ja 2003-04
Laulu-Miehet	Heikki Saari	1988-90
Laulu-Miehet	Sakari Hildén	1990-94
Laulu-Miehet	Urpo Rauhala	1990-97
Laulu-Miehet	Ensti Pohjola	1997
Laulu-Miehet	Hannu Norjanen	1997-98
Laulu-Miehet	Helge Kõrvits	1998-2020
Laulu-Miehet	Matti Hyökki	1998-
Part A Boys	Juha Aunola	2005-14
Urisevat Ukot	Reijo Pajamo	2005-

Luettelo mieskuoroista ja niiden johtajista omana laulaja-aikanani.

Kuva 17. Kaavio kertoo, miten pitkiä periodeja olen laulanut kuorossa yhtäjaksoisesti saman johtajan johdolla.

Minun nuoruudessani useat yritykset tarjosivat henkilöstölleen elinikäisiä työpaikkoja. Nykyään vain muutos on pysyvää. Työelämässä työsuhteet ovat lyhentyneet, on määräaikaista työsuhteita, projektityötä, pätkätyötä, freelansereita, yrittäjiä ja työttömiä. Kuorolaulun alkuaikoina kuoroja oli vähän ja johtajat olivat nimekkäitä kulttuuripersoonia. Kuoro ja johtaja olivat kuin yhdestä puusta veistettyjä ja yhteistyö oli pitkäaikaista.

Pisimmän ajan 23 vuotta olen laulanut Laulu-Miehissä Matti Hyökin aikana. Hannu Norjasen johdolla olen laulanut kahdessa kuorossa, kolmessa periodissa, yhteensä 6 vuotta. Luettelo ei kerro johtajakausten todellisia pituuksia kuorossa. Ossi Elokas johti PK:ta 36 vuotta. Samoin Jarmo Kokkosen (LY), Hannu Norjasen (AC), Heikki Saaren (LM) ja Reijo Pajamon (UU) johtajakaudet ovat pitempiä, kuin miltä ne minun luettelossani näyttävät.

Vaikka kuva 17 ei kerro johtajakausten todellisesta pituudesta eikä myöskään tämänhetkisestä tilanteesta vaan historiasta, voi siitä kuitenkin olla näkevinään jotakin. Suuri osa johtajien pesteistä on muutamia vuosia. Siinä ajassa suuret vanhat kuorot eivät vielä hievahda mihinkään. Sen sijaan pienillä tai nuorilla kuoroilla voi olla intoa ja ketteryttä nopeaan kehitykseen ja suunnan muutoksiin. Nykyään pitää olla aina positiivinen, siksi yhdenkään kuoron tilanne ei ole toivoton, mutta joidenkin kuorojen tulevaisuus on haastava.

Junkkarin kirjassa "Mieskuoroliitto 50 vuotta" on kappale: MIESKUORO. NYT ! kuoronjohtajien keskustelu joulukuussa 1994. En ole törmännyt vastaavaan myöhemmin. Tänä päivänä meillä on uudet kuoronjohtajien vuosikerrat. Odotan, että vuonna 2025 juhlakirjassa "Mieskuoroliitto 80 vuotta" on vastaava keskustelu. Minkälaisena nykyjohtajat näkevät mieskuoromusiikin aseman Suomessa.

Joitakin kuolleina syntyneitä ajatuksia, kokeiluja ja mietteitä.

Korkealla kukkulalla

Vuonna 1983 perustettu AC oli nuorten laulajien kuoro. Lyhyessä ajassa se saavutti paljon voittoja. Pian se oli saavuttanut melkein kaiken, mitä voi toivoa. Nuoren kuoron on vaikea pysyä kauan korkealla. Laulajille tulee ikää ja muita haasteita. Kuoro jatkoi toimintaa projektiluonteisesti. Viimeinen suuri projekti oli Toivo Kuula CD, Complete Male Choir Works a cappella 2003-04. Seuraava projekti takkuili ja toiminta hiipui. Nyt kuoro on "saattohoidossa." Ehkä letkutkin pian irrotetaan. AC eli vuosia täysillä, mutta nyt se on nuorena nukkunut kuoro.

Kansainvälisyys

Vuonna 1995 Suomi liittyi Itävallan ja Ruotsin kanssa Euroopan Unioniin. Silloin EU:ssa oli 15 itsenäistä valtiota. Valtioiden itsenäisyys ilmenee erityisesti kansallislauluissa. Ajattelin, että mitä jos Laulu-Miehet tekisi CD:n, jolla olisi kaikkien jäsenmaiden kansallislaulut mieskuoron laulamina. Olisiko tälle tuotteelle kansainvälinen tilaus ja markkinarako? Ehkä sille saisi taloudellista tukea kulttuuriministeriöltä ja/tai EU:lta? Pystyisikö Laulu-Miehet toteuttamaan projektin laadukkaasti? Lyhyen mietinnän jälkeen totesin hankkeen liian vaativaksi ja idean kuolleen syntyneeksi ajatukseksi.

Kuorokonserni

Laulu-Miehillä oli 1990-luvulla puutetta nuorista hyvistä laulajista. Tällaisia oli kyllä AC:ssä. Laulajien värväminen toisista kuoroista ei ollut reilua. AC:n laulajat eivät olisi myöskään viihtyneet LM:ssä päiväkään. Tuli mieleen ajatus LM:n ja AC:n kuorokonsernista, jossa kuorot olisivat itsenäisiä, ja hyötyisivät hallitusta yhteistyöstä. Näiden kuorojen suurista ikä- ja kulttuurieroista johtuen, tämäkään yhteistoiminta ei tuntunut mahdolliselta. Hautasin asian hiljaisuudessa.

Suomalainen poikakuoro

"Urpo Rauhalan aloitteesta ja yhteistyössä Sibelius-Akatemian kanssa Laulu-Miehet perustivat tammikuussa 1995 Suomalaisen Poikakuoron, jonka johtajiksi valittiin Timo Nuoranne ja Jani Siven. Poikakuoron oli tarkoitus toimia Laulu-Miesten "kasvattajaseurana", mutta elvyttää laajemminkin yleissivistävästä koulusta kadonnutta nuorten lauluharrastusta." (Häyrynen). Olin mukana perustamassa kuoron kannatusyhdistystä ja myöhemmin kannatusyhdistyksen hallituksessa. Poikakuoron taustalla oli kannatusyhdistys, jossa oli kuorolaisten vanhempia ja joitakin laulumiehiä. Vähitellen kannatusyhdistyksen energia ja rahat loppuivat ja kuoro siirtyi Helsingin Konservatorion kuoroksi.

Kaikki neljä ensimmäistä lastenlastani olivat tyttöjä. Totesin, että olen väärässä seurassa ja jätin poikakuoron kannatusyhdistyksen hallituksen. Seuraavana vuonna sitten syntyi Jussi, mutta se oli jo myöhäistä.

Nyt kuoro ei enää näy omalla nimellään Helsingin Konservatorion lauluryhmissä. Voihan olla, että joskus 2040-luvulla joku poikakuorolainen vielä eksyy Laulu-Miehiin. Toivossa on hyvä elää.

Kuva 18. Laulu-Miesten ja Suomalaisen Poikakuoron Sibelius-konsertti Helsingin Kulttuuritalossa 1995.

Äänenmuodostus ja äänenhuolto

Nuorena en ole saanut mitään laulunopetusta. Sitä vaan laulettiin. Kun PK:n kvartetti valmistautui akateemiseen kvartettikilpailuun, saimme äänenmuodostusopetusta Mieskuoroliiton äänenvälmentäjä Jorma Pukkialta. Minä en huomannut mitään ongelmaa, mutta hän kiinnitti paljon huomiota sävelpuhtauteen. Ehkä me mylvimme liikaa. Turussa tuli aivan hyvä kolmas sija.

Vasta vuosituhannen vaihteen tienoilla tiedostin äänenmuodostuksen ja äänenhuollon tärkeyden laulajalle. Laulu-Miehistä olenkin kokenut Helgé Kõrvitsin äänenavauksen ja äänenhuollon erittäin hyödylliseksi vanhalle laulajalle.

Mieskuoron soundi.

Minua kiinnosti, miltä YL:n laulu kuulostaa liveinä. Niinpä lähdin Turusta vuonna 1983 Helsinkiin YL:n 100-vuotisjuhlakonserttiin Finlandia-talon juhlasaliin. Kuoro lauloi puhtaasti ja hallitusti. Mieleeeni jäi kuitenkin erityisesti konsertin ensimmäinen laulu, Toivo Kuulan Kullervon laulu. Laulun aloittavat bassot (Grave) synkällä, syvällä, matalalla äänellä. Mielestäni YL ei saanut siihen samaa synkyyttä kuin varttuneiden miesten Laulun Ystävät. Myöhemmin olen miettinyt asiaa myös toisin. Jos alkua tulkitaan Kullervon synkäksi yksinpuheluksi, niin Kullervohan ei ollut vanha, vaan nuori vahva uros, kuten YL:n laulajat. Eri kuoroilla vain on erilainen soundi.

Vuoden 1998 alussa, kun Hannu Norjasen jälkeen LM:n tulevasta kuoronjohtajasta ei vielä ollut tietoa, mietin Laulumies-lehdessä mieskuorojen ja erityisesti Laulu-Miesten luonnetta ja vahvuuksia. ”Mikä erottaa meidät naiskuorosta, poikakuorosta, nuorisokuorosta, sekakuorosta, kirkkokuorosta, gospelkuorosta tai viihdekuorosta? Onko se syvänmehevä, mutta notkea kakkosbasso ja miehekkään täyteläinen ykköstenori? Onko se solistinen, puhdassointinen ykkösbasso ja huolellisesti myötäilevä kakkostenori? Kaikkeen tähän meillä on ainesta.”

4. Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmä

Laulajamerkkien rooli mieskuorossa

”Mieskuoroliiton yksi suurimmista menestystarinoista on ollut merkkilaulujärjestelmän ideoiminen, toteuttaminen ja ujuttaminen suomalaisen mieskuorokulttuurin elimelliseksi osaksi. Miesten hallitsemiin yhteisöihin kuuluvat olennaisena osana erilaiset merkit, joilla arvostettuja yhteisön jäseniä palkitaan. Kukkomerkestä tuli Mieskuoroliiton symboli. Kukkomerkin saaminen edellytti mieskuorojen perusohjelmiston hallintaa. Mieskuoroliiton hallitus hyväksyi 7.2.1948 Armas Saارين ja Martti Turusen kokoaman 40 suomalaisen laulun rungon Mieskuoroliiton perusohjelmistoksi.

Merkkilaulujen opettelu käynnistyi kuoroissa nopeassa tahdissa ja jäsenkuorojen välillä käytiin kilpailua merkkien määrässä. Armas Saarinen vauhditti kilpailua julkaisemalla Mieskuoroliiton palstoilla säännöllisin väliajoin merkkisuoritusilastoja. Vuoden 1949 aikana 34 kuorossa suoritettiin peräti 364 kukkomerkkiä; kärjessä Joensuun Mieslaulajat 33 merkillään.

Perusohjelmiston rinnalle liitto laati taito- ja mestarimerkkiohjelmistot. Taito-ohjelmistoa tenttivältä laulajalta kuulusteltiin myös perusohjelmiston lauluja ja vastaavasti mestariohjelmistoa tenttivän tuli hallita myös perus- ja taito-ohjelmisto.” (Junkkari).

Vuonna 1959 oli 72 kuorossa suoritettu 2285 laulajamerkkiä. Sanna-Mari Holman tutkielmassa on paljon tietoa merkkilaulujen merkityksestä ja laulajien motivaatiosta ja kokemuksista.

Miksi kuorolaulajat suorittavat merkkejä?

Kuoroharrastuksen ja merkkilaulusuoritusten motiivit voidaan jakaa seuraaviin luokkiin: (Holma)

Motiiviluokka	Motiivit
Musiikilliset motiivit	Laulamisen ilo, mielihyvä, hyvinvointi, rentoutuminen, terapeuttisuus, rakkaus musiikkiin, musiikin elämyksellisyys, ohjelmisto, itsensä toteuttamisen tarve, luovuus
Suoritus- ja saavutusmotiivit	Hallintamotiivi (minä osaan), henkilökohtaisen kehittymisen tarve (esim. haasteiden kohtaaminen, itseilmaisun tarve, sisällön saaminen elämään), laulutaidon kehittyminen, tavoitteellisuus, haasteellisuus, konsertointi ja esiintyminen
Vuorovaikutukseen perustuvat motiivit	Sosiaaliset kontaktit, kanssakäyminen, vuorovaikutus, kannustus, kuoronjohtajan innostuneisuus ja ammattitaito
Ulkoiset virikkeet	Hyöty, muiden toiveet, kuuluisuus ja yleisön osoittama suosio, matkat, leirit
Välineelliset motiivit	Pienet palkkiot

Holman Pro gradu-tutkielmassa on kerätty Mieskuoro Sirkkojen ja Mieskuoro Laulajien jäsenten kokemuksia merkkilaulusuorituksista. Sen mukaan kolme ensimmäistä motiiviluokkaa olivat näiden laulajien tärkeimmät motiivit.

Vuaren kukkoo

Vuonna 1991 Mieskuoroliiton liittokokous päätti julistaa mieskuoroille kilpailun laulumerkkien suorittamisesta. Vuaren Kukkoo -kiertopalkinnon kilpailua varten toteuttivat ja lahjoittivat Lapuan Mieslaulajat ja Patruunatehdas Lapua Oy. Kukon jalusta lohkaistiin Lapuan Simpsiönvuoren sinikvartsijuonteesta. Vuaren Kukkoo -nimellä onkin lapualaisessa murteessa kaksi merkitystä: ’vuoren kukko’ tai ’vuoden kukko’. Palkinnon laskennassa merkkisuoritusten antama pistemäärä suhteutetaan kuoron laulajamäärään maksamiensa jäsenmaksujen mukaan. Alla ”Vuaren Kukkoon” voittaneet kuorot.

2020 Kokkolan Lauluveikot	2019 Karjalan Laulu-Veikot	2018 Karjalan Laulu-Veikot
2017 Lahden Mieskuoro	2016 Polyteknikkojen Kuoro	2015 Polyteknikkojen Kuoro
2014 Hämeenlinnan Mieskuoro	2013 Hyvinkään Mieslaulajat	2012 KYL
2011 KYL	2010 Pohjan Miehet	2009 KYL
2008 Joensuun Mieslaulajat		

Kuorojen merkkisuoritukset

Kuorojen vertailussa on merkeille laskettu "painotettu" merkkimäärä, jossa perusmerkin painoarvo on 1, taitomerkin 2 ja mestarimerkin 3. Tämän perusteella kuorot on pantu paremmuusjärjestykseen. Tämä vertailu suosii suuria kuoroja, eikä tee oikeutta pienille kuoroille. Oikeudenmukaisempaa olisi jakaa painotetut merkkimäärät kuorolaista kohti, kuten Vuaren Kukko kilpailussa. Vaikeampaa on rakentaa tällä periaatteella useamman vuoden tilastoja. Kuorojen laulajamäärät ovat epätarkkoja ja vaihtelevat suuresti riippuen tietolähteestä ja vuodesta. Minulla ei ole tietoja korojen todellisista laulajamääristä. Sanoisinkin, että merkkien määrät ovat faktaa, mutta valitettavasti laulajien lukumäärät fiktiota.

Liite 7. Merkkisuoritusten 50 parasta mieskuoroa

Raskas sarja yli 40 laulajaa. Suluissa kuoron pistemäärä.

1. **Ylioppilaskunnan Laulajat (647)**
2. **Mieskuoro Sirkat (616)**
3. **Laulu-Miehet (521).**

Keskiraskas sarja 20-39 laulajaa.

1. **Hämeenlinnan Mieskuoro (331)**
2. **Lahden mieskuoro (291)**
3. **Pohjan Mieslaulajat (229)**

Kunniamaininnan haluaisin lisäksi antaa seuraaville keskisarjan tai kevyen sarjan hyville kuoroille, joista useat on palkittu myös Vuaren Kukolla.

Mieskuoro	PM	TM	MM	yht	painotettu
Karjalan Laulu-Veikot	123	29	5	157	196
Lapin Lauluveikot	118	33	4	155	196
Kokkolan Lauluveikot	106	29		135	164
Kotkan Laulumiehet	98	23		121	144
Riihimäen Mieslaulajat	87	25	1	113	140
Pohjan Miehet	93	19		112	131
Kajaanin Mieslaulajat	74	18	2	94	116
Mäntsälän Mieskuoro	76	19		95	114
Pieksämäen Mieslaulajat	68	15	2	85	104
Hyvinkään Mieslaulajat	60	11		71	82
Kiurun Laulu	65	5		70	75
Helsingin Poliisilaulajat	63	5		68	73

Perusmerkkien osuus Kaikista suorituksista on 75 %, taitomerkkien 22 % ja mestarimerkkien 4 %. Tällainen jakauma tuntuu luonnolliselta. Enemmistölle laulajista kohtuullinen tavoite on perusmerkin suorittaminen. Kuoroilla on myös omia laulajamerkkejä, joissa merkin saaminen edellyttää jotain Mieskuoroliiton merkkisuoritusta. Mielenkiintoista olisi tietää kuinka monella Mieskuoroliiton nykyisistä laulajista on perusmerkki. Se kertoisi, miten suuri potentiaali on vielä olemassa. Tilastoja kahlatessani havaitsin, että mestarimerkin suorittaneiden joukossa on paljon Urisevia Ukkoja. Laulajat ovat lähtöisin eri kuoroista, eikä kukaan ole suorittanut mestarimerkkiä Urisevien Ukkojen "lipun" alla. Eihän tämä mikään yllätys ole.

Liite 8. Merkkisuoritukset vuosina 2013-2019.

Tässä luettelossa on merkkilaulusuoritukset viimeisten 7 vuoden aikana. Se kertoo merkkilaulujen roolista tämän päivän jäsenkuoroissa. Selviä eroja näkyy verrattuna kautta aikojen tilastoon. Tilastoista voi löytyä lupaavia tulevaisuuden kuoroja ja se voi myös paljastaa merkkilaulujärjestelmään kyllästyneitä kuoroja.

Raskas sarja yli 40 laulajaa.

1. **Polyteknikkojen Kuoro (103)**
2. **Joensuun Mieslaulajat (59)**
3. **Laulu-Miehet (49)**

Polyteknikkojen Kuoro on viime vuosien ylivoimainen ykkönen, Joensuun Mieslaulajat selvä kakkonen ja Laulu-Miehet kolmonen. Sirkat löytyy sijalta 5 ja Ylioppilaskunnan Laulajat sijalta 11.

Keskiraskas sarja 20-39 laulajaa.

1. **Karjalan Laulu-Veikot (25)**
2. **Hämeenlinnan Mieskuoro (24)**
3. **Hyvinkään Mieslaulajat ja Vimpelin Mieslaulajat (14)**

Edellä mainituista kuoroista kaksi löytyy myös vanhoista tilastoista. ”Kaikkiaan liiton merkkejä oli vuoden 1950 loppuun mennessä suoritettu 585 kappaletta. Viiden kärkikuoron tilanne oli tuolloin äärimmäisen tasainen: (Junkkari)

	Kuoro	PM	TM	MM	YHT.
1.	Laulun Ystävät	42	0	0	42
2.	Hämeenlinnan Mieskuoro	32	10	0	42
3.	Varkauden Mieslaulu	30	11	0	41
4.	Joensuun Mieslaulajat	40	0	0	40
5.	Porin Mies-Laulu	29	8	0	37

Jos taitomerkkien painoaro olisi 2, niin järjestys olisi toinen. Ensimmäisen sijan jakaisivat Hämeenlinnan Mieskuoro ja Varkauden Mieslaulu pistemäärällä 52. Kolmantena Porin Mies-Laulu (45) ja sen jälkeen Laulun Ystävät (42) ja Joensuun Mieslaulajat (40).

Merkkilaulukilpailun sarjassa ”Ne pitkän matkan kulkijat” haluaisinkin palkita erityismaininnalla **Hämeenlinna Mieskuoron** ja **Joensuun Mieslaulajat**. Onneksi olkoon ja hyvää matkaa.

Mestarimerkkisuoritusten analyysi

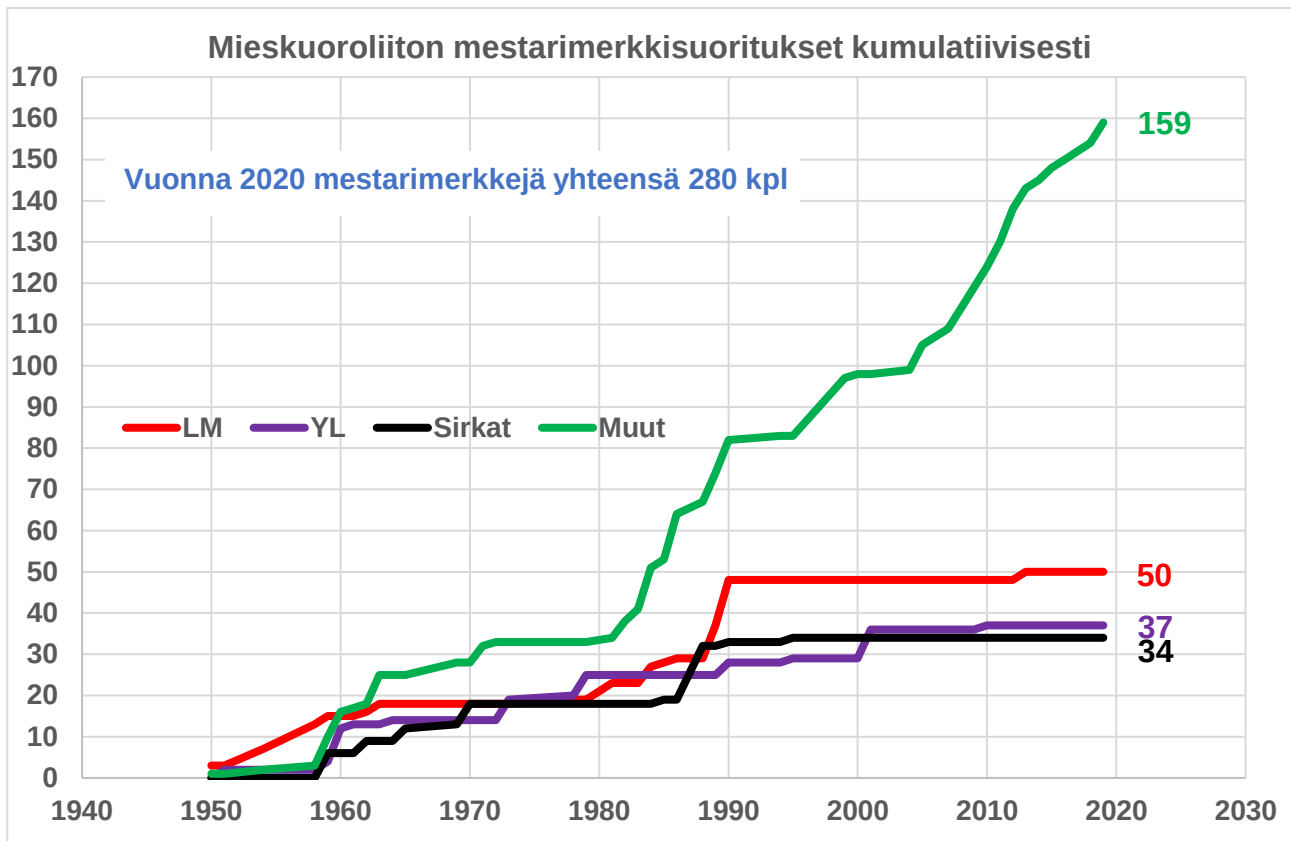
Mestarimerkkejä on suoritettu tähän mennessä yhteensä 280 kappaletta. Mieskuoroliiton kotisivuilla on luettelo kaikista mestarimerkin suorittaneista henkilöistä.

Mestarilaulajista on:

Ykköstenoreita	60	21 %
Kakkostenoreita	70	25 %
Ykkösbassoja	78	28 %
Kakkosbassoja	72	26 %

Ensimmäisen 40 vuoden aikana mestarimerkkejä on suoritettu 192 kpl ($192/280=69\%$) eli **4,8 kpl/v**. Viimeisten 30 vuoden aikana suorituksia oli 88 kpl ($88/280=31\%$) eli **2,9 kpl/v**.

Mieskuorot, joissa on suoritettu ensimmäisen 40 vuoden aikana eniten mestarimerkkejä ovat: Laulu-Miehet (48), Mieskuoro Sirkat (33) ja YL (28). Yhteensä 109 merkkiä eli ($109/192$) **57%** kaikista siihen mennessä suoritetuista mestarimerkeistä. Seuraavien 30 vuoden aikana luvut olivat Laulu-Miehet (2), Mieskuoro Sirkat (1) ja YL (11). Yhteensä 14 merkkiä eli ($14/88$) **16%** kaikista sinä aikana suoritetuista mestarimerkeistä.

Kuva 19. Mestarimerkkisuoritusten kehitys 70 vuoden aikana

Kuvasta näkyy merkkiuudistuksen vaikutus 80-luvun lopussa, kun vuoden 1990 loppuun voi suorittaa merkin vielä vanhoilla säännöillä. Muistan kovan loppukirin, kun jouduin ykköstenorin tarkkailijaksi tenttiin. Joulukuun 18 päivänä viisi Laulu-Miestä läpäisi testin, mutta kaikki eivät onnistuneet. Tarvittiin vielä uusi tentti uuden vuoden aatonaattona, jolloin kolme Laulu-Miestä ja kolme YL:n laulajaa saivat vihdoin mestarimerkkinsä. Sen jälkeen kuluikin vuosia ennen seuraavia suorittajia. Vuoden 1990 jälkeen kiinnostus mestarimerkkeihin on jostain syystä hiipunut Laulu-Miehissä ja Sirkoissa. Sen sijaan akateemisissa mieskuoroissa, joissa kuorolaisten vaihtuvuus on suurempi, on mestarimerkkien suosio pysynyt hyvällä tasolla.

Mieskuoroliiton perusmerkkilaulut

Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmä

Pakollisia perusmerkkilauluja on neljäkymmentä. Ne luovat pohjan koko merkkilaulujärjestelmälle. Niillä on suurin vaikutus kuorojen ja kuorolaulajien suoritustasoon. Holma on Pro gradu-tutkielmassaan ansiokkaasti tarkastellut nykyisten merkkilaulujen kotimaata, kieltä, aikakautta ja tyyllilajeja. Minä keskityn laulajan kannalta vain perusmerkkilauluihin ja lauluvalikoiman muutoksiin.

Laulujen jakaminen eri tyyllilajeihin on haastava tehtävä. Tyyllilajien pohjana Holma käyttää Seppäläisen tutkimusta Suomen Naiskooroliiton merkkilauluista. Holma jakaa laulut tyyllilajin/funktion perusteella yhdeksään ryhmään: 1 kevyt musiikki, 2 kansanlaulu, 3 joululaulu, 4 isänmaallinen laulu, 5 ylioppilaslaulu, 6 juomalaulu, 7 serenadi, 8 hengellinen musiikki, 9 muu taidemusiikki. Tämän jaottelun ongelmana minulle on ”muu taidemusiikki”. En pysty tunnistamaan tätä tyyllilajia/funktiota. Kuitenkin tässä ryhmässä on tasan 50 % kaikista merkkilauluista. Se on ikään kuin kaatopaikka niille lauluille, joita ei pysty sijoittamaan muihin tarkemmin rajattuihin ryhmiin.

Minä en ole musiikin asiantuntija vaan teknokraatti. Tässä tutkimuksessa käytän käsitettä ”luonne”, ajatellen enemmän laulun sanojen viestiä ja mieskuoron traditioita, erottelematta laulujen taiteellisuutta tai keveyttä.

Olen luokitellut perusmerkkilaulut niiden luonteen mukaisesti viiteen ryhmään:

1. isänmaalliset laulut (isänm),
2. serenadit (seren),
3. luonnon kuvaukset ja kansanlaulut (luonto),
4. juomalaulut (juoma) ja
5. hengelliset laulut ja joululaulut (heng).

Sain kohtuudella sovitettua kaikki laulut johonkin näistä viidestä ryhmästä, eikä minun tarvinnut perustaa epämääräistä ryhmää ”6. muut laulut”. Esimerkiksi Ehrströmin ”Lähde”. Olen luokiteltu sen serenadiksi, vaikka laulussa kuvataan hienosti myös luontoa, puhutaan henkevästi sielusta ja Urisevissa Ukoissa se toimii juomalauluna.

Liite 9. Vuoden 1948 perusmerkkilaulujen luettelo.

”Mieskuoroliiton koulutusohjelma (1984) sisälsi vaatimuksen merkkilauluvaatimusten uudistamisesta. Uudistustyö käynnistyi musiikkilautakunnan jäsenten laatimien muistioiden pohjalta. Esitys uudeksi perusmerkkiohjelmistoksi valmistui vuonna 1987. Perusmerkin suoritustapa, 40 laulun ulkoa osaaminen säilyi, mutta puolet lauluista vaihdettiin. Uudet vaatimukset otettiin käyttöön vuonna 1991.” (Junkkari).

Vuonna 1971 vaihtui 11 laulua, 1991 vaihtui 17 laulua ja 2004 tuli 11 uutta laulua.

Aina mukana olleet 13 perusmerkkilaulua.

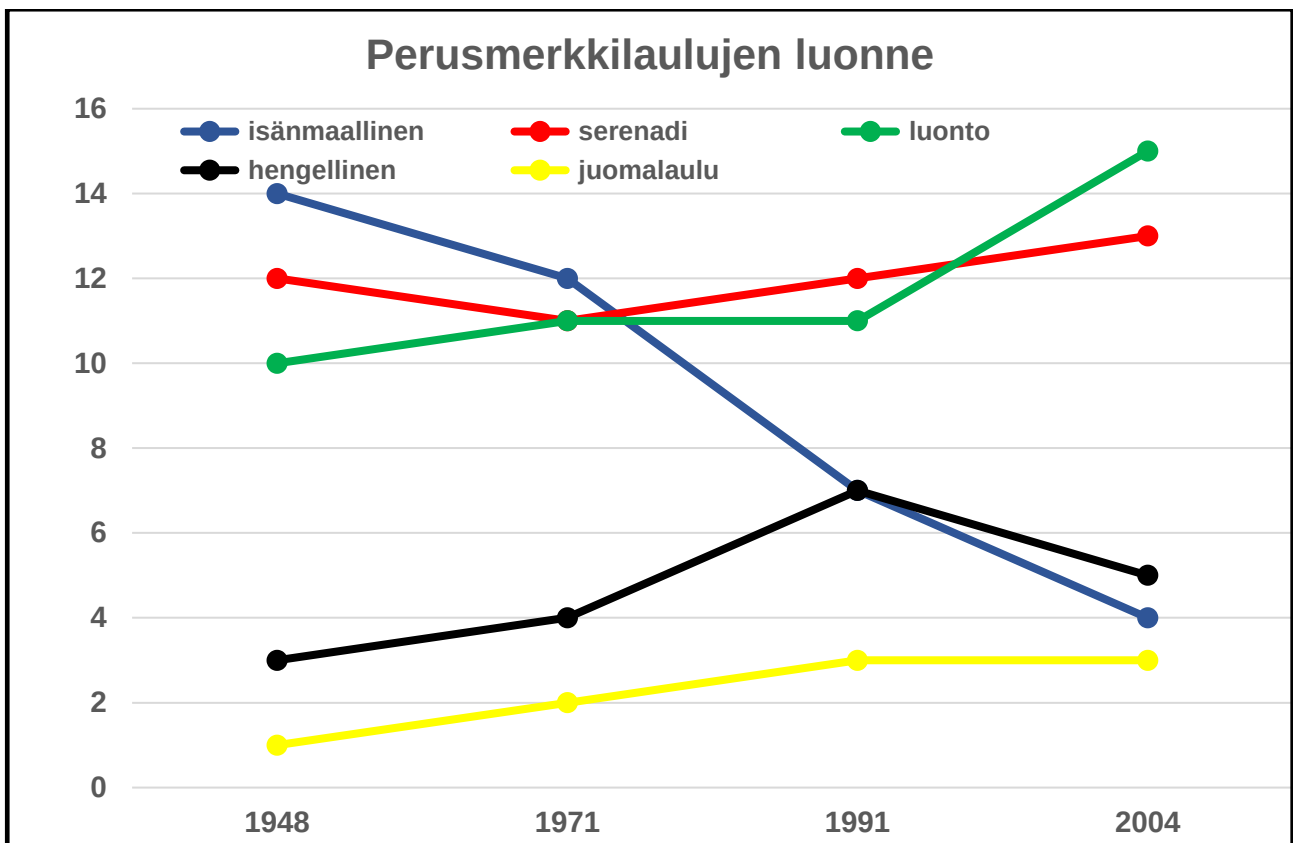
EHRSTRÖM	Lähde (Sua lähde kaunis)
GENETZ	Metsän hartaus (Mä metsän vihreen)
GRUBER	Jouluyö
HANNIKAINEN	Kevätsointuja (Taas leivokset)
HERMES	Metsämiehen juomalaulu (Käy metsolan)
HÄRTEL	Sua tervehdin
JÄRNEFELT	Pois meni merehen päivä
JÄRNEFELT	Sirkka
KLEMETTI	Oi, kallis Suomenmaa
MADETOJA	Kaunehin maa
MARSCHNER	Warum (Miks' kaukana niin olet)
PACIUS	Suomen laulu
STUNTZ	Ylioppilaslaulu (Kaikukoon nyt laulu)

Vuonna 2004 mukaan tulleet 9 perusmerkkilaulua.

CHYDENIUS	Nuoruustango (Lämpöni, lempeni annan)
HALL	My Evaline
HOLMA	Löylyloitsu (Terve löyly!)
KEMPPI	Vanhan merirosvon kapakassa (Yö Riossa)
KUULA	Ilta tunnelma (Hiljaa eessä akkunain)
KUUSISTO	September (Märkä syys)
LENNON	When I'm sixty-four
MALMSTEN	Auringon lapset (Missä aallot hiljaa)
MELAKOSKI	Suvisia suruja (Maantien vartta mä vaellan)
PALMGREN	Serenadi
SCHUBERT	Die Nacht- Yö

Vuoden 2004 uusissa lauluissa vihteellisten laulujen määrä lisääntyi ja tuli pari ulkomaista hittiä.

Liite 10. Vuoden 2004 perusmerkkilaulujen luettelo.

Kuva 20. Perusmerkkilaulujen luonteen muuttuminen

Sotien jälkeisenä aikana isänmaallisten laulujen osuus on laskenut selvästi. Serenadit sekä luonnon kuvaukset ja kansanlaulut ovat lisääntyneet. Vuoden 1991 uudistus näkyy perusmerkkien luonteen muutoksissa. Kuitenkin kolmesta uudesta hengellisestä laulusta kaksi poistettiin vuonna 2004. Serenadien määrä on kasvanut, mutta samalla uusiutuminen on ollut merkittävää. Vuonna 1991 tuli mukaan seitsemän laulua, joista kuusi poistui vuonna 2004.

Perusmerkkilaulujen joukko on 56 vuoden aikana muuttunut maltillisesti. Muutokset heijastavat yhteiskunnassa ja kulttuurielämässä tapahtuvia muutoksia. On huolehdittu jatkuvuudesta, mutta toteutettu myös muutoksia. Laulujen joukossa on vain kaksi "paluumuuttajaa". Vuonna 1991 poistetut laulut Sydämeni laulu ja Kirkonkäynti palasivat listalle vuonna 2004.

Perusmerkkilaulut kuorojen ohjelmassa

Merkkilaulujärjestelmää luotaessa määriteltiin järjestelmälle tavoitteet. "Jo suunnitteluvaiheessa pidettiin tärkeänä, että laulut ovat esiintymistilaisuuksiin sopivaa käyttömusiikkia (häät, hautajaiset, isänmaalliset tilaisuudet jne) ja riittävän helppoja, että ne ovat jokaisen hallittavissa. Merkkiohjelmiston tavoitteena oli tuoda vaihtelua kuorojen perinteiseen konserttiohjelmistoon sekä toimia ohjelmistollisena yhdyssiteenä ympäri maata toimiville mieskuoroille." (Junkkari). Toimiiko tämä konsepti vielä tänä päivänä? Minulla oli käytettävissäni kolmen erilaisen mieskuoron, Laulun Ystävien, Laulu-Miesten ja Someron Laulumiesten ohjelmistotietoja. Laulun Ystävien laulut ovat kuoron alusta lähtien, joten vertasin niitä ensimmäisiin perusmerkkilauluihin. Someron Laulumiesten ja Laulu-Miesten laululuettelo on tuoreempi ja vertasin niitä vuoden 2004 perusmerkkilauluihin.

Laulun Ystävien 'laulujen esityskerrat konserteissa' 1915-1994. (Merikallio).

Ensimmäinen konsertti oli Turun Akatemiatalossa 21.2.1915 ja ohjelma oli seuraava:

Richard Wagner	Sotalaulu oopp. Rienzi
Selim Palmgren	Sjöfararen vid milan
Mikkola	Unilaulu
Genetz	Metsän hartaus
Katila	Pellavan kitkijä
Isacsson	Tule meille tanssimaan
Törnudd	Kirkonkäynti
Mikkola	Näktergalen
Jean Sibelius	Sydämeni laulu
Törnudd	Pris Aladin av lampan
Järnefelt	Sirkka
Toivo Kuula	Virta venhettä vie

Laulun Ystävillä on ollut 80 vuoden aikana yli 200 konserttia ja niissä yli 170 eri ohjelmakokonaisuutta. Tänä aikana on konserttiohjelmissa ollut yli 520 eri laulua. Vuoden 1948 perusmerkkilauluista on mukaan päässyt 32/40 eli 80 %. Konserteista pois ovat jääneet muutamats hautajais- ja joululaulut sekä serenadit. Näille lauluille on ollut käyttöä taas muissa tilaisuuksissa. Voidaan todeta, että vuoden 1948 perusmerkkilaulut ovat olleet täydessä käytössä Laulun Ystävien toiminnassa. Toisaalta **32 perusmerkkilaulua on vain 6 % Laulun Ystävien konserttien lauluista.**

Kuoron konserttiohjelmissa vuosina 1915-94 löytyvät seuraavat **32 vuoden 1948 perusmerkkilaulua:**

säveltäjä	laulu	esityksiä
SIBELIUS	Isänmaalle	26
HERMES	Metsämiehen juomalaulu (Käy metsolan)	23
KLEMETTI	Oi, kallis Suomenmaa	23
SIVORI	Kosioretki (Poika ajoi punaruunilla)	23
KLEMETTI	Milloin Pohjolan nähdä saan ? (Luonto ponteva)	21
GENETZ	Terve, Suomeni maa	10
MADETOJA	Kaunehin maa	10
HERMES	Armaasta erotessa (Ah, pois sa mielit)	8
JÄRNEFELT	Sirkka	8
PACIUS	Suomen laulu	8
GRIPENBERG	Tuonne taakse	7
WETTERLING	Serenadi (Tähti kirkas)	7
JÄRNEFELT	Pois meni merehen päivä	6
GENETZ	Metsän hartaus (Mä metsän vihreen)	5
HANNIKAINEN PJ	Kevätsointuja (Taas leivoset)	5
TÖRNUDD	Piilehtijä (Kitkat katkat)	5
EHRSTRÖM	Lähde (Sua lähde kaunis)	4
FRIEBERG	Laulajan lippu (Lippusemme kohouupi)	4
JOSEFSON	Kimmeltää kirkkahat	4
ABT	Kesäaamu (Herää)	3
GENETZ	Mieslaulu (Pois voihe)	3
HÄRTEL	Sua tervehdin	3
KRESS	Porilaisten marssi	3
MIKKOLA	Heipparallaa	3
PACIUS	Maamme	3
NORDBLOM	Maan ja taivahan	2
BULL	Kun maan melu	1
FALTIN	Elon taistelussa (Käy eespäin sä vaan)	1
FORSSTRÖM	Suomalainen kansanlaulu (Tuuti lasta)	1
KAJANUS	Sotamarssi (Syttynyt on sota julma)	1
NORDRAAK	Suomi armas synnyinmaamme (Fädrelandssang)	1
WALLEN	Neito kaunis	1

Someron Laulumiesten lauluista on luettelo: "Someron Laulumiesten lauluja 1958-2008." (Partanen). Vaikka se on ajallisesti erilainen, eikä siitä selviä, kuinka monta kertaa lauluja on esitetty, antaa se kuitenkin mielenkiintoisen näkökulman kuoron ohjelmistoon. **Luettelossa on 251 laulua, joista 15 eli 6 % on vuoden 2004 perusmerkkilauluja.**

Kuoron laululuettelosta vuosilta 1958-2008 löytyy **15 perusmerkkilaulua**:

EHRSTRÖM	Lähde (Sua lähde kaunis)
ERNESAKS	Hakkame mehed minema
GRUBER	Jouluyö, juhlayö
HANNIKAINEN I	Saunalaulu
HANNIKAINEN PJ	Kevätsointuja (Taas leivoset)
HANNIKAINEN PJ	Annin laulu (Kulkeissani vainiolla)
KLEMETTI	Oi, kallis Suomenmaa
KUULA	Eteläpohjalainen piirilaulu (Istus kultani)
KUUSISTO	Suomalainen rukous (Siunaa ja varjele)
MADETOJA	Hän kulkevi kuin yli kukkien
MADETOJA	Kaunehin maa
PACIUS	Suomen laulu
PRAETORIUS	Vanha joululaulu (Tuo armon valkokyyhky)
SIBELIUS	Finlandia-hymni
STUNTZ	Ylioppilaslaulu (Kaikukoon nyt laulu)

Samasta lähteestä löytyy luettelo "Kuorolle tehdyt sävellykset ja sovitukset" (Partanen). Kuoron kunniajäsenen ja kuoronjohtajien sävellyksiä ja/tai sovituksia on yhteensä 51 kappaletta. Laulut ovat kotiseutulauluja, hengellisiä lauluja ja kevyempää musiikkia.

Laulu-Miesten konserttiohjelmat 2004-2014. (Häyrynen). Laulu-Miehillä on tämän kymmenen vuoden aikana ollut 93 konserttia ja niissä 42 erilaista ohjelmakokonaisuutta. **Näistä ohjelmista löytyy vain 14 perusmerkkilaulua.**

Kuoron konserttiohjelmista vuosina 2004-2014 löytyvät perusmerkkilaulut:

säveltäjä	laulu	ohjelmassa	konsertissa
GRUBER	Jouluyö, juhlayö	10	49
PRAETORIUS	Vanha joululaulu (Tuo armon valkokyyhky)	9	45
SIBELIUS	Finlandia-hymni	15	21
KUUSISTO	September (Märkä syys)	11	13
SIBELIUS	Sydämeni laulu	7	9
CHYDENIUS	Nuoruustango (Lämpöni, lempeni annan)	5	5
MADETOJA	Kaunehin maa	5	5
KUUSISTO	Suomalainen rukous (Siunaa ja varjele)	3	4
HANNIKAINEN PJ	Kevätsointuja (Taas leivoset)	3	3
HANNIKAINEN PJ	Annin laulu (Kulkeissani vainiolla)	3	3
HERMES	Metsämiehen juomalaulu (Käy metsolan)	3	3
STUNTZ	Ylioppilaslaulu (Kaikukoon nyt laulu)	3	3
HÄRTEL	Sua tervehdin	2	2
KUULA	Iltatunnelma (Hiljaa eessä akkunain)	1	1

Joulun alla kaikissa joulukonserteissa on sama ohjelma. Se nostaa Jouluyö, juhlayön ja Vanhan joululaulun eniten esitetyiksi lauluiksi. Finlandia-hymni on ollut 15 kertaa konserttiohjelmassa. Aina sitä ei ole mainittu konserttiohjelmassa, vaan se on laulettu ylimääräisen numerona konsertin lopussa. **Perusmerkkilauluista on 65 % sellaisia, etteivät ne ole mahtuneet Laulu-Miesten ohjelmaan kymmenen vuoden aikana.**

Näyttää siltä, että perusmerkkilauluilla ei ole merkittävää osuutta kuorojen konserttiohjelmistoissa.

Muita laulajamerkkijärjestelmiä

Finlands svenska manssångarförbunds (FSM)

Sången skall väcka och samla oss, ena och leda oss, skänka oss stöd!

Förbundets uppgift är att hjälpa, stöda och stimulera sina medlemmar, manskörerna med sina sångare, till ständig förnyelse och utveckling. Detta sker genom tjänster av många slag som bl.a. dirigentutbildning, konsultering i repertoarval, kurser för körernas förtroendevalda samt t.ex. genom att erbjuda möjligheter att sjunga i projektkör. FSM grundades år 1936 och har idag 28 medlemsmanskörer med 1125 aktiva sångare i sina led (31.3.2020). Förbundets körer samlas till speciella manskörsfestivaler (sångarting) med 2-3 års mellanrum. (mankor.fi/forbundet/)

FSM:llä on ollut käytössä seuraava Mestarimerkkijärjestelmä:

“Mästarmärkessångerna” dvs. sånger (72) som utgör kompetenskrav för erhållande av Finlands Svenska Manssångarbund mästarmärke.

A. Fosterländska sånger (5)	F. Sångarmarscher (8)
B. Högtidliga sånger (8)	G. Vårsånger (6)
C. Finländsk repertoar (8)	H. Bordsvisor (11)
D. Naturlyrik (5)	I. Serenader (8)
E. Kärlekssånger (7)	J. Bellmansånger (6)

Mestarimerkkejä on suoritettu tähän mennessä 417 kappaletta ja mestarimerkkilauluja on 72. Niiden joukossa on Mieskuoroliiton 10 perusmerkkilaulua, 5 taitomerkkilaulua ja 1 mestarimerkkilaulu.

The Society for the Preservation and Encouragement of Barber Shop Quartet Singing in America, Inc.

In 1971, International President Ralph Ribble launched a new Society activity known as the Barberpole Cat Program. Its purpose is to encourage as many Barbershoppers as possible to become involved in quartet singing. The goal is not necessarily the formation of registered quartets, although that would be a great result if it were to happen. Rather the program introduces men to joy of singing with three other guys.

Since then, the Barberpole Cat Program has been consistently successful. The current list of 12 songs was selected in 1987 by a vote of Society members. We hope the Barberpole Cat will become your favorite animal.

Purpose of the program

1. To encourage quartet activity at chapter meetings.
2. To provide Barbershoppers with a common repertoire of songs that they can sing together, with any three other Society members, at inter-chapter activities, conventions and other barbershopping events.
3. To enable Barbershoppers to gain confidence in performing in a quartet in an informal, supportive atmosphere.
4. To teach Barbershoppers repertoire of easy arrangements that a beginning quartet can perform.

1. My Wild Irish Rose	8. Shine On Me
2. Wait Till The Sun Shines, Nellie	9. The Story Of The Rose
3. Sweet And Lovely	10. You're The Flower Of My Heart, Sweet Adelaide
4. Down Your Way	11. Down By The Old Mill Stream
5. Honey – Little 'Lize Medley	12. You Tell Me Your Dreams
6. Let Me Call You Sweetheart	Tags: Give Me Your Hand
7. Sweet, Sweet Roses Of Morn	Ring, Ring The Banjo

Laulut voi suorittaa kvartetissa yksitellen kuoronjohtajalle ja hyväksytyt suoritukset kirjataan kunkin henkilön kohdalle. Kuuden ensimmäisen laulun suorituksesta tulee laulajalle ”Barberpole Cat Certificate”. Vastaavasti loppuista lauluista tulee ”Barberpole Cat Tie Tac”.

Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmän haasteista

Musiikin arvostelu on makuasia

"III pohjoismaiset kvartettikilpailut järjestettiin Örebrossa 17.-19.10.1986. Liiton valitsemista kvarteteista Torso (Amici Cantus) kilpaili A-sarjassa ja Tupadim (Amici Cantus) B-sarjassa. B-sarjassa Tupadim vei voiton loistavilla suorituksillaan. Myös Tupadimin ohjelman vaikeustaso oli muihin kilpailijoihin verrattuna omaa luokkaansa. A-sarjassa odotettiin Torson pystyvä Tupadimin kaltaiseen suoritukseen, mutta toisin kävi. Voiton vei CaPeTho-kvartetten Malmöstä ja myös Akademiska Sångföreningenin kvartetti punnittiin Torsoa paremmaksi. Kilpailua seuraamassa ollut Uolevi Lassander valitti tuomariston, joka koostui Ruotsin kuoroelämän huippunimistä (Göte Widlund, Folke Bolin, Fred Sjöberg), ratkaisua Sulasol-lehdessä: 'Kunnillessaan A-sarjan kvartetteja ja sen jälkeen tuloksia, tuli mieleen, että tuomaristolla saattoi olla aivan eri linja kuin yleensä musiikkikilpailuissa. Puhtaudelle ei pantu suurta painoa, vaan vaa'assa tuntuivat painavan rempseä esitystapa, populaari ohjelmisto ja yleinen eloisuus laulua esitettäessä'." (Junkkari).

Minulla on henkilökohtainen ongelma kunnillessani kvartettilaulua. Minä etsin kuuden ja yhdeksän pisteen virheitä niin kuin opettajat oppikoulun kielikokeissa aikanaan. Kansainvälisissä kokouksissa on osanottajia monista maista ja englannin kielen taito vaihtelee. Siellä minä en ole etsinyt kielivirheitä, vaan koettanut ymmärtää, mitä puhuja sanoo ja tarkoittaa.

Ulkoa oppiminen ja nuotinlukutaito

Minun nuoruudessani 1950-luvulla asioiden ulkoa osaaminen oli tärkeämpää kuin luetun ymmärtäminen ja ajattelu. Ihmettelen usein mikä hyöty minulle on ollut tiedosta, että "Lauri Leevi Laestadius kuoli Pajalan köyhässä pappilassa karhuntaalalla maaten". Toisaalta aivan hyvä ajatuskin on jäänyt mieleen: "Tiell' elon veltona olla ei auta, vaarat ne vaanivat vaeltajaa". Kouluissa ulkolukua on nykyään oleellisesti vähennetty ja lisätty tiedonhankinnan ja tiedon hyväksikäytön osaamista. Tänä päivänä kannustetaan aloitteellisuuteen ja uteliaisuuteen. Vaaditaan motivaatiota, osallistumista ja innovatiivisuutta. Työnkin pitää olla hauskaa ja joskus tuloksellistakin. Ulkoa osaaminen näkyy kuitenkin vielä vahvasti merkkilaulujärjestelmässä ja siihen kulutetaan paljon aikaa. Osa siitä ajasta kannattaisi käyttää äänenkäytön kehittämiseen, nuotinlukuharjoituksiin ja nuottimerkintöjen ymmärtämiseen.

Musiikkilautakunta

"Vuonna 1973 Mieskuoroliiton taiteelliselle kehittämiselle luotiin selkeät suuntaviivat luomalla tähän tehtävään omistautuva musiikkilautakunta." (Junkkari)

SUOMEN MIESKUOROLIITTO RY:N SÄÄNNÖT vuonna 2021. (mieskuoro.fi/saannot/).

18§ Musiikkilautakuntaan kuuluu liittokokouksen valitsema Liiton taiteellinen johtaja puheenjohtajana, sekä vähintään neljä (4) ja enintään kuusi (6) jäsentä, jotka Liiton hallitus valitsee.

19§ Musiikkilautakunnan tehtävänä on:

- koordinoita Liiton taiteellista toimintaa,
- suunnitella ja ohjata Liiton taiteellista, koulutus- ja valistustoimintaa ja tehdä sitä koskevia ehdotuksia hallitukselle,
- tehdä hallitukselle ehdotuksia uusien sävellysten sekä sovitusten julkaisemisesta,
- **tehdä hallitukselle ehdotus Liiton laulajamerkkien ohjelmistosta, suoritustavasta ja säännöistä,**
- valvoa merkkisääntöjen määräämällä tavalla laulajamerkkien suorittamista,
- tehdä hallitukselle ehdotus laulujuhlien, kilpailujen ja muiden Liiton tilaisuuksien ohjelmasta, johtajista ja muusta taiteellisesta organisaatiosta.

Kirjoitettuna nämä säännöt laulajamerkkien osalta noudattavat vanhaa ajatusta, että kaikki viisaus tulee ylhäältä ja Esa Pakarisen mukaan "Ihminen älä sinä hermostu, ihmettele vaan. Ota sinä vastaan nöyrästi se, mitä ylhäältä annetaan."

Ajatuksia merkkilaulujärjestelmän kehittämisestä

Verrattuna edellä kuvattuihin muihin merkkijärjestelmiin, Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmän vahvuutena on kolme tasoa, perus-, taito- ja mestaritaso. Se edistää yhtenäisen mieskuorokulttuurin jatkumista Liiton piirissä. Järjestelmän yksityiskohtia on paranneltu parinkymmenen vuoden välein. Viimeinen versio on vuodelta 2004 ja seuraava etappi taitaa olla pian edessä.

Perusmerkki

Perusmerkin suorittaminen voitaisiin tehdä kuoroille ja kuorolaisille entistä houkuttelevammaksi. Lauluvalikoiman yhtenäisyydestä voitaisiin tinkiä ja tukea erilaisten kuorojen omia tarpeita. Harjoittelun tuottavuutta voitaisiin parantaa lisäämällä nuotinlukutaidon osuutta ulkoa oppimisen kustannuksella.

Konkreettisesti näitä asioita voitaisiin toteuttaa esimerkiksi seuraavasti:

1. laulujen määrä supistettaisiin kolmeenkymmeneen
2. liiton musiikkilautakunta määrittelee 10 tärkeintä laulua, jotka on osattava laulaa ulkoa
3. liiton musiikkilautakunta määrittelee 10 muuta laulua, jotka saa laulaa nuotista
4. lisäksi kukin kuoro valitsee ohjelmistostaan 10 omaa laulua, jotka on osattava laulaa ulkoa
5. kokeessa on laulettava kustakin ryhmästä arvotut 2 laulua, eli yhteensä 6 laulua

Suppeampi lauluvalikoima madaltaisi kynnystä aloittaa kvartettilaulu ja merkkilauluharrastus.

Liiton musiikkilautakunta valitsee ja määrittelee laulut parinkymmenen vuoden välein, kuten ennenkin.

Kuoron valitsemia lauluja kuoro voisi vaihtaa tilanteen mukaan, milloin kuoro katsoo sen aiheelliseksi.

Taitomerkki

Taitomerkkivaatimukset rakentuvat perusmerkin pohjalle. Harjoittelutyön tuottavuutta voitaisiin parantaa luopumalla kokonaan taitomerkkilaulujen ulkoa osaamisesta. Ehkä eri kuorot voisivat yhdistää siihen oman kuoromerkinsä vaatimukset esim. kuoron marssin osaamisen.

Konkreettisesti taitomerkkivaatimusten rakenne voisi noudattaa perusmerkkivaatimuksia:

1. laulujen määrä supistettaisiin kolmeenkymmeneen
2. kaikki laulut saa laulaa nuotista, mutta tulkinnalle pannaan enemmän painoa
3. liiton musiikkilautakunta määrittelee 20 haastavaa ja tyyliltään monipuolista laulua
4. kukin kuoro valitsee itsenäisesti ohjelmistostaan 10 uutta omaa laulua.
5. taitomerkkiä suoritettaessa ei enää testata perusmerkkilaulujen osaamista, joka on jo kerran testattu.

Yleissääntönä merkkilaulusuorituksessa on, että laulut on esitettävä alkuperäiskielellä tai suomeksi. Tällä hetkellä suomenkieliset sanat löytyvät 33 taitomerkkilaulusta. Vain yhden kielivaihtoehdon lauluja on 3 ruotsiksi, 2 englanniksi ja 2 latinan kielellä. Kuudessa laulussa on saksalaiset sanat ja kahdessa eestinkieliset sanat. Naapurimaittemme Venäjän ja Norjan laulut voisivat myös olla edustettuina taitomerkkilauluissa.

Mestarimerkki

Liiton musiikkilautakunta on paras Mieskuoroliiton asiantuntijaryhmä, joka pystyy määrittelemään laulut, joiden osaamisesta ansaitsee mestarimerkin. Nykyisissä vaatimuksissa on hyvä yhtenäisyys ja riittävä valinnanvara erilaisille kvarteteille. Suorituksessa pitäisi kuitenkin keskittyä vain mestarimerkkilauluihin, eikä kuluttaa aikaa perusmerkki- ja taitomerkkilauluihin, joiden osaaminen on jo kerran testattu.

Mestarikvartetin luovuus, äänenanto, säveltapailu ja improvisaatio.

Tänä päivänä luovuus ja omaperäisyys ovat arvossaan. Ehkä mestarimerkkikvartetilla pitäisi olla joitakin omia piisejä, jotka he ovat yhdessä luoneet, sanoittaneet, säveltäneet, sovittaneet ja harjoitelleet esityskuntoon.

Äänenannossa Barbershop-kuorot ja kvartetit käyttävät elektronista tai puhallettavaa äänenantolaitetta, jolla joku laulajista antaa lähtösoinnun perussävelen. Laulajien tehtävänä on löytää oma lähtöäänensä. Joskus kvartetti varmuuden vuoksi toistaa alkuosinnun. Tällainenkin äänenanto voisi kuulua mestarikvartetinkin osaamisvalikoimaan.

Olen miettinyt myös pitäisikö vaatimuksiin saada mukaan säveltapailutaito. Esimerkiksi uuden helpon laulun oppiminen viidessä minuutissa. Tavoitteena voisi olla omaperäinen tulkinta, ei täysi virheettömyys. Toinen asia on improvisaatiotaito. Tutun laulun melodian ympärille improvisoitu soinnutus ja kvartettilaulutulkinta.

Liite 1.

Mieskuoroliiton 144 jäsenkuoroa vuonna 1995.

Alavuden Mieskuoro	Kuoromiehet	Pohjan Miehet
Alkon Mieslaulajat	Kuusamon Mieslaulajat	Pohjan Mieslaulajat
Amerikan Laulajat	Kuusankosken Mieslaulajat	Polyteknikkojen Kuoro
Amici Cantus	Köyhät Ritarit	Porin Mies-Laulu
Espoon Mieslaulajat	Lahden Mieskuoro	Porvoon Mieslaulajat
Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat, Jussit	Lahden Mieskuoron Velihopeat	Posion Laulu
Eteläpohjanmaan Poliisilaulajat	Lahden Piirin Sotaveteraanikuoro	Posti- ja Telemieskuoro
Forssan Mieskuoro	Laitilan Mieslaulajat	Pyhäjokilaakson Mieslaulajat
Friitalan Mieslaulajat	Lakeuden Laulumiehet	Raahen Mieslaulajat
Haapajärven-Reisjärven Laulumiehet	Lapin Lauluveikot	Rajamäen Laulajat
Haminan Mieslaulajat / Iepäävä	Lapuan Mieslaulajat	Rannikon Laulumiehet
Haukiputaan Mieskuoro	Laulu-Jaakot	Rantasalmen Mieslaulajat
Hausjärven mieskuoro	Laulu-Miehet	Rauman Mieslaulajat
Heinolan Mieslaulajat	Laulu-Veljet	Rautalammin Mieslaulajat
Helsingin Faktorilaulajat	Lauluyhtye Talla	Rautateiden Mieslaulajat
Helsingin NMKY:n Mieskuoro	Liedon Mieskuoro	Riihimäen Mieslaulajat
Helsingin Poliisilaulajat	Lieksan Mieslaulajat	Ruokolahden Mieslaulajat
Hyvinkään Mieslaulajat	Liperin Mieslaulajat	Saarijärven Laulumiehet
Hämeenlinnan Mieskuoro	Lopen Mieslaulajat	Salon Laulu-Sepot
Iin Mieslaulajat	Luvian Mieskuoro	Savonlinnan Mieslaulajat
Iisalmen Mieslaulajat	Malmin Mieslaulajat	Sodankylän Mieslaulajat
Iittalan Mieslaulajat	Mestari-Laulajat	Someron Laulumiehet
Ilomantsin Mieslaulajat	Metallitehtaan Laulu	Styymannit
Insinöörilaulajat	Metsäkylän Mieslaulajat	Suonenjoen Mieslaulajat
Ivalon Laulumiehet	Mieskuoro Ilkanmiehet	Tervakosken Mieskuoro
Joensuun Mieslaulajat	Mieskuoro Kuopio-kvartetti	Teuvan Mieskuoro
Joutsenon Laulumiehet	Mieskuoro Laulun Ystävät	Toijalan Mieskuoro
Juuan Mus.yhd. Mieskuoro	Mieskuoro Lohjan Miehet	Tornion Mieskuoro
Jämijärven Mieskuoro	Mieskuoro Puijon Laulu	Turengin Mieslaulajat
Järvenpään Mieslaulajat	Mieskuoro Sirkat	Turun NMKY:n Mieskuoro
Kajaanin Mieslaulajat	Mieskuoro Vaajan Laulu	Tuusulan Mieslaulajat
Kajaanin Veteraanikuoro	Mikkelin Mieslaulajat	Urdalan Mieskuoro
Kalevan Laulajat	Mäntsälän Mieskuoro	Uudenkaupungin Laulu-Veikot
Kamarilaulun Harrastajat	Mäntyharjun Laulu-Sepot	Valkeakosken Mieslaulajat
Kangasalan Mieslaulajat	Nivalan Mieslaulajat	Vantaan Mieskuoro Vantasia
Kankaanpään Mieskuoro	Nokian Mieskuoro	Vesannon Mieskuoro
Karhulan Mieslaulu	Nuijamaan Mieslaulajat	Vetelin Mieskuoro
Karjalan Laulu-Veikot	Nurmeksen Mus.Yhd. Mieskuoro	Viipurin Lauluveikot
Kaukaan Laulumiehet	Oriveden Mieslaulajat	Viirteen Laulumiehet
Kauppa- ja korkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat	Oulun NMKY:n Mieslaulajat	Vilppulan Mieslaulajat
Keravan Mieslaulajat	Outokummun Mieskuoro	Vimpelin Mieslaulajat
Kerimäen Mieslaulajat	Paimion Mieslaulajat	Virolahden Mus.Yhd. Mieskuoro
Kiteen Mieskuoro	Parkanon Mieslaulajat	Virtain Mieskuoro
Kittilän Laulumiehet	Perniön Mieskuoro	Vuoksen Mieslaulajat
Kiurun Laulu	Pieksämäen Mieslaulajat	Vuosaaren Mieslaulajat
Kokkolan Lauluveikot	Pielaveden Mieslaulajat	Warkauden Mies-Laulajat
Kotkan Laulumiehet	Pirkanmiehet	Ylioppilaskunnan Laulajat
Kouvolan Mieskuoro	Pohjan Laulu	Äänekosken Mieslaulajat

Liite 2. 104 Mieskuoroa vuonna 2020

Kuoron tyyppi	Koodi
Ylioppilaskuorot	y
Paikkakunnan tai alueen kuorot	p
Ammattikuntakuorot	a
Seniorikuorot	s
Erikoiskuorot	e

Kuoron koko	Laulajia	Koodi
pieni	alle 20	p
keskikoko	20-39	k
suuri	40 -	s

Kuorot:

Kuoron nimi	Tyyppi	Perustettu	Paikkakunta	Laulajia	Koko
Akateeminen Kvartti	y	1996	Espoo	4	p
Akateeminen Mieskuoro Psaldo	y	1996	Helsinki	43	s
Amerikan Laulajat	p	1960	Amerikka	6	p
Esmilan seniorit	s	2010	Espoo		k
Espoon Mieslaulajat	p	1979	Espoo	59	s
Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat, Jussit	p	1950	Seinäjoki	59	s
Forssan Mieskuoro	p	1945	Forssa	28	k
Friitalan Mieslaulajat	p	1944	Pori	11	p
Haminan Mieslaulajat / Iepäävä	p	1945	Hamina	1	p
Harmaat Herrat	s	2006	Jyväskylä		k
Haukiputaan Mieskuoro	p	1934	Haukipudas	50	s
Helsingin Lauluveljet	p	2007	Helsinki	31	k
Helsingin Poliisilaulajat	a	1943	Helsinki	18	p
Helsingin Suomalaisen Klubin Kuoro	s	2000	Helsinki	47	s
Hyvinkään Mieslaulajat	p	1953	Hyvinkää	8	p
Hämeenlinnan Mieskuoro	p	1922	Hämeenlinna	26	k
Hämeenlinnan Mieskuoron Seniorit	s	1979	Hämeenlinna	47	s
Iin Mieslaulajat	p	1963	Ii	14	p
Iisalmen Mieslaulajat	p	1946	Iisalmi	28	k
Insinöörilaulajat	a	1948	Helsinki	9	p
Joensuun Mieslaulajat	p	1911	Joensuu	44	s
Joensuun Mieslaulajien Seniorit	s	2001	Joensuu	22	k
Järvenpään Mieslaulajat	p	1948	Järvenpää	41	s
Järvenpään Mieslaulajien Ajattomat	s	2001	Järvenpää	16	p
Kaaderilaulajat	a	1994	Helsinki	27	k
Kajaanin Mieslaulajat	p	1923	Kajaani	34	k
Kangasalan Mieslaulajat	p	1945	Kangasala	43	s
Karjalan Laulu-Veikot	p	1940	Lappeenranta	30	k
Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat	y	1949	Helsinki	40	s
Kauttuan Mieslaulajat	p	1943	Kauttua	18	p
Keravan Mieslaulajat	p	1928	Kerava	44	s
Keravan Mieslaulajien Seniorit	s	1993	Kerava	7	p
Kerimäen Mieslaulajat	p	1947	Kerimäki	42	s
Kokkolan Lauluveikkojen Seniorikuoro	s	1995	Kokkola	13	p
Kokkolan Lauluveikot	p	1928	Kokkola	37	k
Konkarit (Viipurin Lauluveikot)	s	1975	Helsinki		k
Konkelot	s	1992	Tampere		k
Kotkan Laulumiehet	p	1935	Kotka	31	k
Kotkan Laulumiesten Seniorit	s		Kotka		k
Kouvola Mieskuoro	p	1907	Kouvola	44	s
Kuopion Mieslaulajat	p	2013	Kuopio	22	k
Kuusankosken Mieslaulajat	p	1947	Kuusankoski	17	p
Lahden Mieskuoro	p	1904	Lahti	22	k
Lahden Mieskuoron Velihopeat	s	1958	Lahti	31	k
Lapin Lauluveikot	p	1946	Rovaniemi	14	p

Lapuan Mieslaulajat	p	1973	Lapua	20	k
Laulu-Jaakot	p	1946	Pietarsaari	25	k
Laulu-Miehet	p	1914	Helsinki	59	s
Lauluyhtye Kvartsi	e	2017	Joensuu	4	p
Lopen Mieslaulajat	p	1968	Loppi	24	k
Luvian Mieskuoro	p	1948	Luvia	27	k
Manifestum	e	2010	Helsinki	35	k
Mestari-Laulajat	a	1915	Helsinki	43	s
Mieskuoro Euga	e	2011	Turku	24	k
Mieskuoro Kiurun Laulu	p		Kiuruvesi	13	p
Mieskuoro Kuopio-kvartetti	p	1949	Kuopio	41	s
Mieskuoro Laulajat	p	1909	Tampere	43	s
Mieskuoro Laulajien Seniorit	s	1991	Tampere	53	s
Mieskuoro Laulun Ystävien Weterani Weljet	s	1958	Turku	15	p
Mieskuoro Laulun Ystävät	p	1914	Turku	45	s
Mieskuoro Lohjan Miehet	p	1945	Lohja	35	k
Mieskuoro Sirkat	p	1899	Jyväskylä	45	s
Mikkelin Mieslaulajat	p	1929	Mikkeli	28	k
Muntra Musikanternas Seniorkör	s		Helsinki		k
Mäntsälän Mieskuoro	p	1945	Mäntsälä	34	k
Mäntyharjun Laulu-Sepot	p	1945	Mäntyharju	18	p
Nokian Mieskuoro	p	1927	Nokia	17	p
Omnivoces	p	2014	Oulu	6	p
Otaniemen Kaiku	y	2002	Helsinki	20	k
Oulun NMKY:n Mieslaulajat	a	1952	Oulu	36	k
Pieksämäen Mieslaulajat	p	1936	Pieksämäki	31	k
Pohjan Laulu	p	1908	Oulu	51	s
Pohjan Miehet	p	1929	Vaasa	39	k
Pohjan Mieslaulajat	p	1932	Kemi	30	k
Polyteknikkojen Kuoro	y	1900	Espoo	94	s
Porin Mies-laulu	p	1919	Pori	55	s
Porvoon Mieslaulajat	p	1946	Porvoo	52	s
Raahen Mieslaulajat	p	1940	Raahe	22	k
Rajamäen Laulajat	p	1945	Rajamäki	21	k
Rannikon Laulumiehet	p	1978	Naantali	11	p
Rauman Isku	s		Rauma		k
Rauman Mieslaulajat	p	1925	Rauma	48	s
Rautalammin Mieslaulajat	p	1946	Rautalammi	16	p
Riihimäen Mieslaulajat	p	1946	Riihimäki	26	k
Salon Laulu-Sepot	p	1949	Salo	41	s
Seminaarimäen Mieslaulajat	y	1989	Jyväskylä	20	k
Sodankylän Mieslaulajat	p	1981	Sodankylä	5	p
Svengarit	p	2010	Mikkeli	7	p
Tervakosken Mieskuoro	p	1934	Tervakoski	19	p
Tornion Mieskuoro	p	1953	Tornio	27	k
Turun NMKY:n Mieskuoro	a	1919	Turku	31	k
Tuusulan Mieslaulajat	p	1968	Tuusula	25	k
Urisevat Ukot	s	1932	Helsinki		k
Uudenkaupungin Laulu-Veikot	p	1948	Uusikaupunki	42	s
Vaarin Laulu	s	1970	Pori		k
Valkeakosken Mieslaulajat	p	1945	Valkeakoski	29	k
Vantaan Laulun Oltermannit	s	1994	Vantaa	27	k
Vantaan Mieskuoro Vantasia	p	2019	Vantaa	29	k
Vetelin Mieskuoro	p	1947	Veteli	7	p
Viipurin Lauluveikot	p	1897	Helsinki	67	s
Vilppulan Mieslaulajat	p	1947	Vilppula	31	k
Vimpelin Mieslaulajat	p	1923	Vimpeli	14	p
Vuoksen Mieslaulajat	p	1947	Imatra	43	s
Ylioppilaskunnan Laulajat	y	1883	Helsinki	105	s

104 kuoroa**laulajia****2903**

Liite 3. Vuosina 1996-2020 poistuneet 72 kuoroa

Alavuden Mieskuoro	Metsäkylän Mieslaulajat
Alkon Mieslaulajat	Mieskuoro Ilkanmiehet
Amici Cantus	Mieskuoro Puijon Laulu
Eteläpohjanmaan Poliisilaulajat	Mieskuoro Vaajan Laulu
Haapajärven-Reisjärven Laulumiehet	Nivalan Mieslaulajat
Hausjärven mieskuoro	Nuijamaan Mieslaulajat
Heinolan Mieslaulajat	Nurmeksen Mus.Yhd. Mieskuoro
Helsingin Faktorilaulajat	Oriveden Mieslaulajat
Helsingin NMKY:n Mieskuoro	Outokummun Mieskuoro
Iittalan Mieslaulajat	Paimion Mieslaulajat
Ilomantsin Mieslaulajat	Parkanon Mieslaulajat
Ivalon Laulumiehet	Perniön Mieskuoro
Joutsenon Laulumiehet	Pielaveden Mieslaulajat
Juuan Mus.yhd. Mieskuoro	Pirkanmiehet
Jämijärven Mieskuoro	Posion Laulu
Kajaanin Veteraanikuoro	Posti- ja Telemieskuoro
Kalevan Laulajat	Pyhäjokilaakson Mieslaulajat
Kamarilaulun Harrastajat	Rantasalmen Mieslaulajat
Kankaanpään Mieskuoro	Rautateiden Mieslaulajat
Karhulan Mieslaulu	Ruokolahden Mieslaulajat
Kaukaan Laulumiehet	Saarijärven Laulumiehet
Kiteen Mieskuoro	Savonlinnan Mieslaulajat
Kittilän Laulumiehet	Someron Laulumiehet
Kuoromiehet	Styymannit
Kuusamon Mieslaulajat	Suonenjoen Mieslaulajat
Köyhät Ritarit	Teuvan Mieskuoro
Lahden Piirin Sotaveteraanikuoro	Toijalan Mieskuoro
Laitilan Mieslaulajat	Turengin Mieslaulajat
Lakeuden Laulumiehet	Urjalan Mieskuoro
Laulu-Veljet	Vesannon Mieskuoro
Lauluyhtye Talla	Viirteen Laulumiehet
Liedon Mieskuoro	Virolahden Mus.Yhd. Mieskuoro
Lieksan Mieslaulajat	Virtain Mieskuoro
Liperin Mieslaulajat	Vuosaaren Mieslaulajat
Malmin Mieslaulajat	Warkauden Mies-Laulajat
Metallitehtaan Laulu	Äänekosken Mieslaulajat

Liite 4. Vuosina 1996-2020 liittyneet 18 kuoroa.

Esmilan seniorit	Mieskuoro Euga
Järvenpään Mieslaulajien Ajattomat	Mieskuoro Laulajien Seniorit
Kokkolan Lauluveikkojen Seniorikuoro	Mieskuoro Laulun Ystävien Weterani Weljet
Konkarit (Viipurin Lauluveikot)	Muntra Musikanternas Seniorkör
Konkelot	Omnivoces
Kotkan Laulumiesten Seniorit	Otaniemen Kaiku
Laulu-Miehet	Rauman Isku
Lauluyhtye Kvartsi	Seminaarimäen Mieslaulajat
Manifestum	Vantaan Laulun Oltermannit

Liite 5. 19 Sotaveteraanikuorot vuonna 1990.

Valtakunnallisilla laulujuhlilla Tampereella.

Kuoro	perustettu	Kuoro	perustettu
Anjalankosken Sotaveteraanikuoro	1970	Kouvolan Sotaveteraanikuoro	1985
Espoon Sotaveteraanikuoro	1978	Kuopion Sotaveteraanien Mieskuorokuoro	1976
Etelä-Hämeen Veteraanikuoro	1989	Lahden piirin Sotaveteraanikuoro	1974
Helsingin Sotainvalidipiirin Veljeskuoro	1969	Lappeenrannan Seudun Veteraanikuoro	
Helsingin Sotaveteraanikuoro	1987	Lohjan Veteraanikuoro	1988
Hyvinkään Sotaveteraanikuoro	1981	Oulun Sotaveteraanikuoro	1986
Jyväskylän Sotaveteraanikuoro	1972	Satakunnan Sotaveteraanikuoro	1984
Jämsän Veteraanikuoro	1985	Tampereen Veljeskuoro	1957
Kanta-Hämeen Veteraanikuoro	1983	Turun Sotaveteraanilaulajat	1983
Karhula-Kymin Sotaveteraanilaulajat	1984		

Liite 6. Seniorikuorotapahtuman 19 kuoroa vuonna 2002.

Esmilan seniorit	Espoo	Kotkan Laulumiesten Seniorit	Kotka
Harmaat Herrat	Jyväskylä	Lahden Mieskuoron Velihopeat	Lahti
Helsingin Suomalaisen Klubin Kuoro	Helsinki	Mieskuoro Laulajien Seniorit	Tampere
Hämeenlinnan Mieskuoron Seniorit	Hämeenlinna	Mieskuoro Laulun Ystävien Weterani Weljet	Turku
Joensuun Mieslaulajien Seniorit	Joensuu	Muntra Musikanternas Seniorkör	Helsinki
Järvenpään Mieslaulajien Ajattomat	Järvenpää	Rauman Isku	Rauma
Keravan Mieslaulajien Seniorit	Kerava	Urisevat Ukot	Helsinki
Kokkolan Lauluveikkojen Seniorikuoro	Kokkola	Vaarin Laulu	Pori
Konkarit (Viipurin Lauluveikot)	Helsinki	Vantaan Laulun Oltermannit	Vantaa
Konkelot	Tampere		

Liite 7. Merkkisuoritusten 50 parasta mieskuoroa

Mieskuoro	PM	TM	MM	yht	painotettu
Ylioppilaskunnan Laulajat	364	86	37	487	647
Mieskuoro Sirkat	252	131	34	417	616
Laulu-Miehet	147	112	50	309	521
Joensuun Mieslaulajat	211	88	16	315	435
Mieskuoro Laulajat	205	77	10	292	389
Pohjan Laulu	193	75	8	276	367
Hämeenlinnan Mieskuoro	138	74	15	227	331
Mieskuoro Laulun Ystävät	148	68	9	225	311
Polyteknikkojen Kuoro	119	58	19	196	292
Lahden Mieskuoro	152	68	1	221	291
Porin Mies-Laulu	152	57	6	215	284
Viipurin Lauluveikot	155	40	1	196	238
Pohjan Mieslaulajat	148	27	9	184	229
Puijon Laulu	126	34	6	166	212
Karjalan Laulu-Veikot	123	29	5	157	196
Lapin Lauluveikot	118	33	4	155	196
Warkauden Mies-Laulajat	94	34	5	133	177
Keravan Mieslaulajat	100	30	3	133	169
Kokkolan Lauluveikot	106	29	0	135	164
Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat	76	20	15	111	161
Kouvolan Mieskuoro	99	30	0	129	159
Kotkan Laulumiehet	98	23	0	121	144
Riihimäen Mieslaulajat	87	25	1	113	140
Salon Laulu-Sepot	107	14	0	121	135
Pohjan Miehet	93	19	0	112	131
Rauman Mieslaulajat	100	14	0	114	128
Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat Jussit	92	14	0	106	120
Haukiputaan Mieskuoro	90	13	0	103	116
Kajaanin Mieslaulajat	74	18	2	94	116
Mäntsälän Mieskuoro	76	19	0	95	114
Mikkelin Mieslaulajat	82	13	1	96	111
Pieksämäen Mieslaulajat	68	15	2	85	104
Mieskuoro Pirkanmiehet	65	18	0	83	101
Porvoon Mieslaulajat	62	13	4	79	100
Rauman Seminaarin Mieskuoro	59	19	0	78	97
Helsingin NMKY:n Mieskuoro	52	21	0	73	94
Vuoksen Mieslaulajat	78	4	0	82	86
Järvenpään Mieslaulajat	61	12	0	73	85
Savonlinnan Mieslaulajat	55	15	0	70	85
Hyvinkään Mieslaulajat	60	11	0	71	82
Kalevan Laulajat	67	7	0	74	81
Alavuden Mieskuoro	80	0	0	80	80
Karhulan Mieslaulu	70	5	0	75	80
Kerimäen Mieslaulajat	66	7	0	73	80
Toijalan Mieskuoro	55	12	0	67	79
Kurikan Nuijamiehet	77	0	0	77	77
Mieskuoro Ilkanmiehet	55	11	0	66	77
Kiurun Laulu	65	5	0	70	75
Helsingin Poliisilaulajat	63	5	0	68	73
Haapajärven-Reisjärven Laulumiehet	64	0	0	64	64
Yhteensä kpl	5 347	1 552	263	7 162	9 240
Yhteensä %	75 %	22 %	4 %	100 %	

Liite 8. Merkkisuoritukset vuosina 2013-2019

Kuoro	jäseniä	PM	TM	MM	yht	painotettu
Polyteknikkojen Kuoro	77	39	26	4	69	103
Joensuun Mieslaulajat	51	23	15	2	40	59
Laulu-Miehet	73	11	16	2	29	49
Mieskuoro Laulajat	51	16	11	1	28	41
Mieskuoro Sirkat	53	9	12		21	33
Keravan Mieslaulajat	42	14	3	2	19	26
Karjalan Laulu-Veikot	32	5	4	4	13	25
Hämeenlinnan Mieskuoro	30	12	6		18	24
Pohjan Laulu	70	8	8		16	24
Rauman Mieslaulajat	56	19			19	19
Ylioppilaskunnan Laulajat	84	11	3		14	17
Akateeminen mieskuoro Psaldo	57	3		4	7	15
Mieskuoro Laulun Ystävät	44	11	2		13	15
Hyvinkään Mieslaulajat	16	14			14	14
Porin Mies-Laulu	59	1	2	3	6	14
Vimpelin Mieslaulajat	24	14			14	14
Haukiputaan Mieskuoro	61	12			12	12
Helsingin Poliisilaulajat	30	6	3		9	12
Järvenpään Mieslaulajat	58	2	5		7	12
Lahden Mieskuoro	28	8	2		10	12
Tuusulan Mieslaulajat	23	6	3		9	12
Kerimäen Mieslaulajat	48	11			11	11
Kokkolan Lauluveikot	44	11			11	11
Pohjan Miehet	57	11			11	11
Kotkan Laulumiehet	46	6	2		8	10
Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat Jussit	59	9			9	9
Helsingin Lauluveljet	43	1	4		5	9
Mestari-Laulajat	57	8			8	8
Pieksämäen Mieslaulajat	31	8			8	8
Kurikan Nuijamiehet	24	7			7	7
Mikkelin Mieslaulajat	24	3	2		5	7
Kaaderilaulajat	41	6			6	6
Luvian Mieskuoro	31	5			5	5
Mäntsälän Mieskuoro	36	5			5	5
Espoon Mieslaulajat	61	4			4	4
Kangasalan Mieslaulajat	39	2	1		3	4
Uudenkaupungin Lauluveikot	44	4			4	4
Iisalmen Mieslaulajat	30	3			3	3
Kuopion Mieslaulajat	30			1	1	3
Haapajärven-Reisjärven Laulumiehet	16	2			2	2
Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Laulajat	39	2			2	2
Mieskuoro Kiurun Laulu	19		1		1	2
Mieskuoro Kuopio-Kvartetti	36	2			2	2
Mieskuoro Vantaan Laulu	20		1		1	2
Tervakosken Mieskuoro	28	2			2	2
Kajaanin Mieslaulajat	45	1			1	1
Kouvolan Mieskuoro	53	1			1	1
Lapuan Mieslaulajat	22	1			1	1
Laulajat	39	1			1	1
Oulun NMKY:n Mieslaulajat	25	1			1	1
Viipurin Lauluveikot	50	1			1	1
Yhteensä kpl		362	132	23	517	
Yhteensä %		70 %	26 %	4 %	100 %	

Liite 9. Perusmerkkilaulut v.1948

no	säveltäjä	laulu	laulun luonne				
			isänm	seren	luonto	juoma	heng
1	ABT	Kesäaamu (Herää)			1		
2	BULL	Kun maan melu					1
3	EHRSTRÖM	Lähde (Sua lähde kaunis)		1			
4	FALTIN	Elon taistelussa (Käy eespäin sä vaan)	1				
5	FALTIN	Sä kasvoit neito		1			
6	FORSSTRÖM	Suomalainen kansanlaulu (Tuuti lasta)			1		
7	FRIEBERG	Laulajan lippu (Lippusemme kohouupi)	1				
8	GENETZ	Metsän hartaus (Mä metsän vihreen)			1		
9	GENETZ	Mieslaulu (Pois voihe)	1				
10	GENETZ	Terve, Suomeni maa	1				
11	GRIPENBERG	Tuonne taakse		1			
12	GRUBER	Jouluyö, juhlayö					1
13	HANNIKAINEN PJ	Kevätsointuja (Taas leivokset)			1		
14	HERMES	Armaasta erotessa (Ah, pois sa mielit)		1			
15	HERMES	Metsämiehen juomalaulu (Käy metsolan)				1	
16	HÄRTEL	Sua tervehdin		1			
17	JOSEFSON	Kimmeltää kirkkahat		1			
18	JÄRNEFELT	Pois meni merehen päivä			1		
19	JÄRNEFELT	Sirkka			1		
20	KAJANUS	Sotamarssi (Syttynyt on sota julma)	1				
21	KLEMETTI	Milloin Pohjolan nähdä saan ? (Luonto ponteva)	1				
22	KLEMETTI	Oi, kallis Suomenmaa	1				
23	KRESS	Porilaisten marssi	1				
24	LINDBLAD	Sotarukous (Kaiken Herra, kuule meitä)	1				
25	MADETOJA	Hautausvirsi (Mä kuljen kohti kuolemaa)					1
26	MADETOJA	Kaunehin maa			1		
27	MARSCHNER	Warum (Miks' kaukana niin olet)		1			
28	MIKKOLA	Heipparallaa			1		
29	MÖLLER	Islanti (Keskellä kuohuin)			1		
30	NORDBLOM	Maan ja taivahan		1			
31	NORDRAAK	Suomi armas synnyinmaamme (Fädrelandssang)	1				
32	PACIUS	Maamme	1				
33	PACIUS	Suomen laulu	1				
34	SIBELIUS	Isänmaalle	1				
35	SIVORI	Kosioretki (Poika ajoi punaruunilla)		1			
36	STUNTZ	Ylioppilaslaulu (Kaikukoon nyt laulu)	1				
37	TÖRNUDD	Piilehtijä (Kitkat katkat)			1		
38	WALLEN	Neito kaunis		1			
39	WETTERLING	Serenadi (Tähti kirkas)		1			
40	WETTERLING	Uinahda sä viono		1			
Yhteensä			14	12	10	1	3

Liite 10. Perusmerkkilaulut v. 2004

no	säveltäjä	laulu	laulun luonne				
			isänm	seren	luonto	juoma	heng
5	SIBELIUS	Finlandia-hymni	1				
21	KLEMETTI	Oi, kallis Suomenmaa	1				
30	PACIUS	Suomen laulu	1				
40	STUNTZ	Ylioppilaslaulu (Kaikukoon nyt laulu)	1				
	Isänmaalliset		4				
1	HANNIKAINEN PJ	Annin laulu (Kulkeissani vainiolla)		1			
2	MALMSTEN	Auringon lapset (Missä aallot hiljaa)		1			
4	KUULA	Eteläpohjalainen piirilaulu (Istus kultani)		1			
7	MADETOJA	Hän kulkevi kuin yli kukkien		1			
8	BELLMAN	Häämatka (On neitonein kaino)		1			
15	EHRSTRÖM	Lähde (Sua lähde kaunis)		1			
19	HALL	My Evaline		1			
20	CHYDENIUS	Nuoruustango (Lämpöni, lempeni annan)		1			
22	SALMENHAARA	Onpa tietty tiettyssäni		1			
26	PALMGREN	Serenaadi (Oi herää armas)		1			
28	HÄRTEL	Sua tervehdin		1			
38	MARSCHNER	Warum (Miks' kaukana niin olet)		1			
39	LENNON	When I'm sixty-four		1			
	Serenadit		13				
3	SCHUBERT	Die Nacht			1		
6	ERNESAKS	Hakkame mehed minema			1		
9	KUULA	Iltatunnelma (Hiljaa eessä akkunain)			1		
11	MADETOJA	Kaunehin maa			1		
12	HANNIKAINEN PJ	Kevätsointuja (Taas leivoset)			1		
13	TÖRNUDD	Kirkonkäynti (Kuuluu kenkien kupina)			1		
14	PESONEN	Kun pojat ne raitilla			1		
16	HOLMA	Löylyloitsu (Terve löyly!)			1		
18	GENETZ	Metsän hartaus (Mä metsän vihreen)			1		
23	JÄRNEFELT	Pois meni merehen päivä			1		
24	HANNIKAINEN I	Saunalaulu			1		
25	KUUSISTO	September (Märkä syys)			1		
27	JÄRNEFELT	Sirkka			1		
31	MELAKOSKI	Suvisia suruja (Maantien vartta mä vaellan)			1		
32	SIBELIUS	Sydämeni laulu			1		
	Luonnon kuvaukset ja kansanlaulut				15		
17	HERMES	Metsämiehen juomalaulu (Käy metsolan)				1	
34	PACIUS	Trinklied (Ei veteen lähtehellä)				1	
37	KEMPPI	Vanhan merirosvon kapakassa (Yö Riossa)				1	
	Juomalaulut					3	
10	GRUBER	Jouluyö, juhlayö					1
33	LAGI	Sa Herra katse armainen					1
29	KUUSISTO	Suomalainen rukous (Siunaa ja varjele)					1
35	MAASALO	Tule kanssani, Herra Jeesus					1
36	PRAETORIUS	Vanha joululaulu (Tuo armon valkokyyhky)					1
	Hengelliset laulut						5
			isänm	seren	luonto	juoma	heng
	Yhteensä		4	13	15	3	5

Liite 11. Mieskuoroliiton laulajamerkkien suoritusohjeet

Perusmerkki

Perusmerkkiä suoritettaessa on osattava ulkoa määrätyt 40 laulua. Kokeessa on näistä laulettava ulkoa viisi arvottua laulua.

Taitomerkki

Taitomerkin on oikeutettu suorittamaan jokainen, joka on suorittanut perusmerkin. Taitomerkkiä suoritettaessa on osattava ulkoa perusmerkkivaatimuksiin kuuluvat 40 laulua sekä 40 taitomerkkivaatimuksiin kuuluvaa laulua. Taitomerkkilauluissa kokelas voi halutessaan käyttää nuotteja. Kokeessa taitomerkkilauluista kuulustellaan seitsemän arvottua laulua. Jos perusmerkin suorittamisesta on kulunut yli kaksi vuotta, on kokelaan lisäksi laulettava taitomerkkitentissä ulkoa kolme arvottua laulua suorittamastaan perusmerkkikokonaisuudesta.

Mestarimerkki

Mestarimerkkitentissä laulajalta edellytetään ohjelmiston moitteettoman teknisen hallinnan lisäksi hyvään yhtyelauluuntarvittavia äänenkäytöllisiä valmiuksia, kuten soinnin puhtautta, esityksen musikaalisuutta, tyylilajin hallintaa sekä erityisesti oman äänen sovittamista osaksi kvartettkokonaisuutta. Tämän johdosta mestarimerkki suositellaan harjoiteltavaksi kvartetissa.

Pakollisen 22 laulun lisäksi mestarimerkkitenin suorittajan tulee valita kolme vapaavalintaista mestarimerkkitasoiseksi arvioimaansa teosta. Vapaavalintaiset laulut voivat edustaa mitä tahansa yhtyelauluun soveltuvia tyylilajeja.

Vapaavalintaisten laulujen nuotit tulee toimittaa Liiton toimistoon vähintään kolme kuukautta ennen sovittua tenttiaikaa. Vastaus tenttijöille laulujen sopivuudesta annetaan kuukauden kuluessa niiden saapumisesta Liitolle.

Tenttitilaisuudessa yhteensä 25 laulusta arvotaan viisi tentittävää kappaletta, jotka esitetään suorittajan valitsemassa järjestyksessä. Kaikki laulut saa halutessaan esittää nuoteista.

Tutkintolautakunta kuulustelee jokaiselta suorittajalta arvotuissa lauluissa esiintyviä esitysmerkintöjä ja musiikkisanastoa.

Tenttitilaisuudessa äänenanto tapahtuu ääniraudan avulla niin, että kukin suorittaja antaa äänet vähintään yhteen arvottuun teokseen.

Mestarimerkkitentissä edellytetään perus ja taitomerkkien suorituksia ja kyseisten ohjelmistojen hallintaa. Kaikissa mestarimerkkিতেissä tentitään 2 arvottua perusmerkkilaulua sekä 3 arvottua taitomerkkilaulua. Taitomerkkiohjelmiston voi laulaa nuoteista, sen sijaan perusmerkkilaulut tulee osata ulkoa.

Lähdeluettelo:

Barbershop Society: Barbershop Arranging Manual, 1980.
 Barbershop Society: The Barberpole Cat Program and Song Book, 1992.
 Haapanen T, Kuusisto T, Poijärvi L, Helasvuo V: Musiikin tietokirja, 1948.
 Hahl T, Gripenberg G.A ja Forsström E, Ylioppilaslaulu-vihkot 1-5, 1885-91.
 Hedberg K. G.: 200 kvartettsånger utgivna av Sällskapet M.M., 1988.
 Holma Sanna-Mari: Merkillisiä Miehiä Pro gradu -tutkielma, 2013.
 Tutkimus Suomen Mieskuoroliiton merkkilaulujärjestelmän käytöstä kahdessa mieskuorossa.
 Häyrynen Antti: Laulu-Miesten vuosisata 1914-2014, SKS, 2014.
 Jaantila Anu ja Forssén Eva: Tapiolan kuoro 50 vuotta. ...laulut, matkat, ystävät...
 Junkkari Olli: Mieskuorolaulun Luvattu Maa, Mieskuoroliitto 50 vuotta, 1995.
 Kansanvalistus-Seura: Miesäänisiä Lauluja, vihkot 3 – 18, 1899 – 1912.
 Kivinen Jaakko: jaska, Muistelmia, 2018.
 Kivinen Jaakko: Muistelmieni osa 2, Äänikirja CD, 2020.
 Klemetti Heikki: Suomalaisia Ylioppilaslauluja I-III, 1901-02.
 Korhonen Kimmo: Mikä teekkarilaulun on mahti, PK:n ensimmäinen vuosisata, 2004.
 Lätelä J: Miesäänisiä Lauluja Jyväskylän Laulu- ja Soittojuhlia varten 1899.
 Merikallio Hannu: Mieskuoro Laulun Ystävät 75 vuotta. 1989.
 Merikallio Hannu, et al: Mieskuoro Laulun Ystävät 80 vuotta. 1995.
 Nuotio Olli: Kaikkialla ääni kaikuu, Sulasolin Helsingin piiri r.y. 80 v. 1997.
 Pajamo Reijo: Laulun tenhoisa taika, Suomen kuorolaulun historia, 2015.
 Partanen Kauko: Someron Laulumiesten puoli vuosisataa, Laulamisen huumaa 1958-2008.
 Rautakorpi Herkko: Laulu on uskoa aurinkoon. (Mieskuoro Laulun Ystävät 100 vuotta), 2014.
 Sjöblom, Mickos, Packalén: 75 kvartettsånger utgivna av Sällskapet M.M., 1984.
 Spolander Raimo: Laulu-Miesten Lauluja I, kahdestoista painos 1992.
 Spolander Raimo: Laulu-Miesten Lauluja II, yhdeksäs painos 1982.
 Suomen Mieskuoroliitto: Mestarimerkkilaulut, 2009.
 Suomen Mieskuoroliitto: Pakolliset Taitomerkkilaulut, 1995.
 Suomen Mieskuoroliitto: Perusmerkkilaulut, 1991 ja 2006.
 Suomen Mieskuoroliitto: Strategia 2018-2022.
 Suomen Mieskuoroliitto: Suoritettut Mestarimerkit 2020.
 Suomen Mieskuoroliitto: Taitomerkkilaulut, 2005.
 Suomen Mieskuoroliitto: Toimintakertomukset 2013-2019.
 Turunen Martti: Laulu-Miesten Lauluja III, kolmas painos 1968.
 Vuoristo Aapeli, et al: Suuri Toivelaulukirja 1- 15, 1976-1999.

Jyväskylän yliopisto – JYKDOK tarjoaa luettavaksi seuraavat kuorokirjat: (kirjasto.jyu.fi).

(Näihin lähteisiin en ole tutustunut.)

Alkon mieslaulajat 30 vuotta. Tekijä: Pyykkö, Vilho. Julkaistu: (1976)
 Nouse laulu: Iin mieslaulajat 40 vuotta 1963-2003. Tekijä: Puolakka, Pentti. Julkaistu: (2003)
 Keravan mieslaulajat 1928-1988: 60 vuotta. Julkaistu: (1988)
 Sotkamon mieslaulajat 50 vuotta 1936-1986. Tekijä: Sotkamon mieslaulajat. Julkaistu: (1986)
 Mieskuoro Ilkanmiehet: laulajat lakeudelta 50 vuotta. Tekijä: Pihlaja, Leena. Julkaistu: (2011)
 Kun pojat ne raitilla laulelivat: Teiskon Mieslaulajat äänissä jo 50 vuotta. Julkaistu: (2010)
 Rajamäen mieslaulajat 70-vuotta: musiikki, laulu ja soitto. Julkaistu: (2015)
 Järvenpään mieslaulajat 20 [vuotta]: 1949-1969. Julkaistu: (1969)

Kuoromerkit: PK LY AC 4 x LM

Kukkomerkit: PM TM MM